

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านโคกกลาง พุทธศักราช 2551
3. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์
4. การคิดเชิงสร้างสรรค์
5. การเขียนเชิงสร้างสรรค์
6. แบบฝึกทักษะ
7. แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
8. ความพึงพอใจ
9. บริบทโรงเรียนบ้านโคกกลาง
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
11. กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ เป็นการสร้างกลยุทธ์ใหม่ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคล สังคมไทย ผู้เรียนให้มีศักยภาพในการแข่งขัน และร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ให้สังคมโลก ให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นไปตามเจตนารมณ์มาตรา 80 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545

ฉะนั้นอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 12 และมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีมติเห็นชอบให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แทนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เงื่อนไขและระยะเวลาใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ให้เป็นไปดังนี้

โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร และโรงเรียนที่มีความพร้อมตามรายชื่อกระทรวงศึกษาธิการประกาศมีดังนี้

1. ปีการศึกษา 2552 ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-4
2. ปีการศึกษา 2553 ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5
3. ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 เป็นต้นไปให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทุกชั้นเรียน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อพัฒนาไปสู่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว และข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสม และชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการบริหาร นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา โดยให้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โครงสร้างเวลาเรียน ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละชั้นปี ตลอดจนเกณฑ์การวัดประเมินผลให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร 2551

1. วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลัง

ของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความ เป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย และมี พระมหากษัตริย์ เป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาคือ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นเห็นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐาน ความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2. หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

- 2.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและ มาตรฐาน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็ก และเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และ คุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทย ควบคู่กับความเป็นสากล
- 2.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับ การศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
- 2.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนอง การกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น
- 2.4 เป็นหลักสูตรการศึกษา ที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
- 2.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัยครอบคลุม ทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

3. จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิด กับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้

เทคโนโลยี และทักษะชีวิต

3.3 มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มีวินัย และรักการออกกำลังกาย

3.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ นั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับ และส่งสาร มีวัฒนธรรม ในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้เข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม

4.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง และสังคมได้อย่างเหมาะสม

4.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล

4.4 ความสามารถในการทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล

4.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองในด้าน การเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

5. สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และ
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษานั้นพื้นฐาน
จำเป็นต้องเรียนรู้โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

5.1 คณิตศาสตร์ : การนำความรู้ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์
ไปใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิต และศึกษาต่อ การมีเหตุผล มีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์
พัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์

5.2 ภาษาไทย : ความรู้ ทักษะ และวัฒนธรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

5.3 ความชื่นชมการเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย และภูมิใจในภาษาประจำชาติ

5.4 ภาษาต่างประเทศ : ความรู้ ทักษะ เจตคติ และวัฒนธรรมการใช้
ภาษาต่างประเทศ ในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้ และการประกอบอาชีพ

5.5 วิทยาศาสตร์ : การนำความรู้ และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้
ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล
คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์

5.6 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม : การอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และ
สังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของ
ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความรักชาติ และภูมิใจในความเป็นไทย

5.7 สุขศึกษาและพลศึกษา : ความรู้ทักษะและเจตคติในการสร้างเสริม
สุขภาพพลานามัยของตนเองและผู้อื่น การป้องกันและปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพ
อย่างถูกวิธี และทักษะในการดำเนินชีวิต

5.8 ศิลปะ : ความรู้และทักษะในการคิดริเริ่มจินตนาการ สร้างสรรค์
งานศิลปะ สุนทรียภาพและการเห็นคุณค่าทางศิลปะ

5.9 การงานอาชีพและเทคโนโลยี : ความรู้ ทักษะ และเจตคติในการทำงาน
การจัดการ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการใช้เทคโนโลยี

สรุปได้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนา
ผู้เรียนให้มีคุณภาพ นำความรู้ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์มาใช้ในการแก้ปัญหา
ในการดำเนินชีวิต และการศึกษาต่อ มีวัฒนธรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เห็นคุณค่า
ภูมิปัญญาไทย ใช้ภาษาไทย ได้ถูกต้อง และสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร การ
แสวงหาความรู้ นำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ได้อย่างมีเหตุผล เป็นพลเมืองดี ดำรงตนอยู่
ร่วมกับผู้อื่นรักษาสุขภาพได้อย่างถูกวิธี และรู้จักคิดริเริ่มอย่างสร้างสรรค์ สามารถนำ

เทคโนโลยีมาใช้พัฒนาตนเองและสังคมได้

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโลกกลาง พุทธศักราช 2551

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการจุดมุ่งหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนบ้านโลกกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษาในทุกสาระการเรียนรู้ไว้ดังนี้

เพื่อให้หลักสูตรพุทธศักราช 2551 มีความชัดเจนในการกำหนดเวลา โครงสร้างหลักสูตร-สถานศึกษาโรงเรียนบ้านโลกกลาง ได้กำหนดหลักสูตรเป็น 2 ช่วงชั้น ตามระดับการพัฒนาของผู้เรียน อย่างไรก็ตามโรงเรียนสามารถปรับยืดหยุ่นได้ตามบริบท ความพร้อม และจุดเน้นของโรงเรียนแต่ละแห่ง โรงเรียนบ้านโลกกลางแบ่งระดับการเรียนออกเป็น 2 ช่วงชั้น ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ในการจัดเวลาเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านโลกกลาง มีรายละเอียด ดังตารางที่ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 1 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านโคกกลาง (ช่วงชั้นที่ 2)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ช่วงชั้นที่ 2 (ชั่วโมง / ปีการศึกษา)			หมายเหตุ
	ป. 4	ป. 5	ป. 6	
1. ภาษาไทย	160	160	160	
2. คณิตศาสตร์	160	160	160	
3. วิทยาศาสตร์	80	80	80	
4. สังคมศึกษา และ ประวัติศาสตร์	120	120	120	
5. สุขศึกษา	80	80	80	
6. ศิลปะ	80	80	80	
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี	80	80	80	
8. ภาษาต่างประเทศ	120	120	120	
9. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	80	80	80	
10. รายวิชาที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติม	40	40	40	
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	1,000	1,000	1,000	

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

โรงเรียนบ้านโคกกลาง ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ 8 กลุ่มสาระ และยึดตามหลักสูตร และมาตรฐาน การเรียนรู้ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียน เมื่อเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ในการ กำหนดสาระการเรียนรู้นั้นสามารถยึดหยุ่นได้ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ของผู้เรียนดังรายละเอียดที่ปรากฏในตารางที่ 1 แต่ในที่นี้จะขอกล่าวถึงเฉพาะกลุ่มสาระการ- เรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนบ้านโคกกลาง หลักสูตร 2551

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐานที่ 1.1 : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ ตัดสินใจ แก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐานที่ 2.1 : ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ

ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงาน
การศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานที่ 3.1 : สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูด
แสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐานที่ 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษา และหลักภาษาไทย
การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็น
สมบัติของชาติ

มาตรฐานที่ 4.2 : สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้าง
ลักษณะนิสัยบุคคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคมและ
ชีวิตประจำวัน

สาระที่ 5 วรรณคดี และวรรณกรรม

มาตรฐานที่ 5.1 : เข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดี และ
วรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. คำอธิบายรายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง อธิบายความหมายของคำ
ประโยค และข้อความ ที่เป็นการบรรยาย และการพรรณนา อธิบายความหมายโดยนัย และ
แยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็น จากเรื่องที่อ่าน อ่านงาน
เขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อเสนอแนะ และปฏิบัติตาม อ่านหนังสือที่มีคุณค่าตามความสนใจ
คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด และครึ่งบรรทัด เขียนสื่อสาร เขียนแผนภาพโครงเรื่อง และ
แผนภาพความคิด เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน เขียนจดหมายถึงผู้ปกครองและญาติ เขียน
แสดงความรู้สึกละเอียดและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการ กรอกแบบรายการต่าง ๆ พูดแสดง
ความรู้ ความคิดเห็น และความรู้สึก ตั้งคำถาม และตอบคำถามเชิงเหตุผล วิเคราะห์ความ
น่าเชื่อถือ พูดรายงานเรื่อง หรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากเรื่องที่ฟังและดู ระบุชนิด และ
หน้าที่ของคำในประโยค จำแนกส่วนประกอบของประโยค เปรียบเทียบภาษาไทยมาตรฐาน
กับภาษาถิ่น ใช้คำราชาศัพท์ บอกคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย แต่งบทร้อยกรอง ใช้
สำนวน สรุปรื่อง และระบุนามความรู้ และข้อคิด และอธิบายคุณค่าจากวรรณคดีหรือวรรณกรรม
ที่อ่าน และท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนด และ บทร้อยกรองที่มีคุณค่า ตามความสนใจ
เพื่อให้เกิดทักษะการอ่านออกเสียง การอ่านในใจ การตีความ การเขียนสะกด การเขียนสื่อสาร

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ การฟังและดูอย่างมีวิจารณ์ญาณ การพูดสื่อสาร การแต่งบทประพันธ์ และการวิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรม ความซาบซึ้งและภาคภูมิใจในภาษาไทย ความมีเหตุผล มีมารยาทในการฟัง พูด อ่าน เขียน และมีนิสัยรักการอ่าน

ตารางที่ 2 โครงสร้างรายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เวลาเรียน 160 ชั่วโมง

สาระที่/หน่วยที่/ ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
สาระที่ 1 การอ่าน	<p>มาตรฐาน ที่ 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน</p> <p>1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ถูกต้อง</p> <p>2. อธิบายความหมายของคำ ประโยคและข้อความที่เป็นการบรรยายและการพรรณนา</p> <p>3. อธิบายความหมายโดยนัย จากเรื่องที่อ่านอย่างหลากหลาย</p> <p>4. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน</p>	<p>1. การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายบทร้อยแก้ว และ บทร้อยกรองประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - คำที่มีอักษรนำ - คำที่มีตัวกรันต์ - อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน - ข้อความที่เป็นการบรรยายและพรรณนา - ข้อความที่มีความหมายโดยนัย <p>2. การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ</p> <p>3. การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น วรรณคดี</p>		

สาระที่/หน่วยที่/ ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
	5. วิเคราะห์ และแสดง ความคิดเห็น 6. อ่านงานเชิงอธิบาย คำตั้ง 7. อ่านหนังสือที่มีคุณค่า ตามความสนใจ อย่าง สม่ำเสมอ และแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับ เรื่องที่อ่าน 8. มีมารยาทในการอ่าน	ในบทเรียน - บทความ บทโฆษณา - งานเขียนประเภท โน้มน้าวใจ - ข่าว และเหตุการณ์ ประจำวัน 4. การอ่านงานเขียนเชิง อธิบายคำตั้งข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม เช่น - การใช้พจนานุกรม - การใช้วัสดุอุปกรณ์ - การอ่านฉลากยา - คู่มือ และเอกสารของ โรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับ นักเรียน - ข่าวสารทางราชการ 5. การอ่านหนังสือตาม ความสนใจ เช่น - หนังสือที่นักเรียนสนใจ และเหมาะสมกับวัย - หนังสือที่ครู และ นักเรียนกำหนดร่วมกัน 6. มารยาทในการอ่าน		

สาระที่/หน่วยที่/ ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้ แกนกลาง	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
สาระที่ 2 การเขียน	<p>มาตรฐานที่ 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียน สื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราว ในรูปแบบต่างๆเขียนรายงาน ข้อมูลสารสนเทศ และ รายงานการศึกษาค้นคว้า อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>1. คัดลายมือตัวบรรจงเต็ม บรรทัดและครึ่งบรรทัด</p> <p>2. เขียนสื่อสารโดยใช้คำ ถูกต้องชัดเจน และเหมาะสม</p> <p>3. เขียนแผนภาพโครงเรื่อง และแผนภาพความคิดเพื่อใช้ พัฒนางานเขียน</p> <p>4. เขียนย่อความจากเรื่อง ที่อ่าน</p> <p>5. เขียนจดหมายถึงผู้ปกครอง และญาติ</p> <p>6. เขียนแสดงความรู้สึก และ ความคิดเห็นได้ตรงตาม เจตนา</p> <p>7. กรอกรายการต่างๆ</p> <p>8. เขียนเรื่องตามจินตนาการ</p> <p>9. มีมารยาทในการเขียน</p>	<p>1. คัดลายมือตัวบรรจง เต็มบรรทัด และครึ่ง บรรทัดตามรูปแบบ การเขียนตัวอักษรไทย</p> <p>2. การเขียนสื่อสารเช่น - คำอวยพร - คำขวัญ - คำแนะนำ และ คำอธิบายแสดงขั้นตอน</p> <p>3. การนำเสนอภาพโครง เรื่อง และแผนภาพ- ความคิดเพื่อใช้พัฒนา งานเขียน</p> <p>4. การเขียนย่อความจาก สื่อต่างๆ เช่น นิทาน ความเรียง ประเภทต่างๆ ประกาศ แจ้งความ แถลงการณ์ จดหมาย คำสอน โอวาท คำปราศรัย</p> <p>5. เขียนจดหมายถึง ผู้ปกครองและญาติ</p> <p>6. เขียนแสดงความรู้สึก และความคิดเห็น</p> <p>7. การกรอกรายการ</p>		

สาระที่/หน่วยที่/ ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้ แกนกลาง	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
		<ul style="list-style-type: none"> - ใบฝากเงิน และใบถอนเงิน - ธนาณัติ - แบบฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ 8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการ 9. มารยาทในการเขียน 		
สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด	<p>มาตรฐาน ที่ 3.1 สามารถเลือกฟัง และดูอย่าง มีวิจารณญาณ และพูดแสดง ความรู้ ความคิด และความรู้สึก ในโอกาสต่าง ๆ อย่างมี วิจารณญาณและสร้างสรรค์</p> <p>1. พูดแสดงความรู้ความ- คิดเห็น และความรู้สึกจากเรื่อง ที่ฟัง และดู</p> <p>2. ตั้งคำถามและตอบคำถาม เชิงเหตุผล จากเรื่องที่ฟังและดู</p> <p>3. วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ จากเรื่องที่ฟัง และดูอย่างมี เหตุผล</p>	<p>1. การจับใจความ และการพูด แสดงความรู้ ความคิดในเรื่องที่ ฟังและดูจากสื่อ ต่าง ๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เรื่องเล่า - บทความ - ข่าว และเหตุการณ์ ประจำวัน - โฆษณา - สื่ออิเล็กทรอนิกส์ <p>2. การวิเคราะห์ความ น่าเชื่อถือจาก เรื่องที่ฟัง และดูใน ชีวิตประจำวัน</p>		

สาระที่/หน่วยที่/ ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้ แกนกลาง	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
	4. พุดรายงานเรื่อง หรือ ประเด็นที่ศึกษาค้นคว้า จาก การฟังการดู และการสนทนา 5. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	3. การรายงาน เช่น - การพูดขั้นตอน การปฏิบัติงาน - การพูดลำดับ เหตุการณ์ 4. มารยาทในการฟัง การดู และการพูด แสดงการฟัง จดหมาย คำสอน โอวาท คำ ปราศรัย		
สาระที่ 4 หลักการใช้ ภาษาไทย	มาตรฐาน ที่ 4.1 เข้าใจ ธรรมชาติของภาษา และหลัก ภาษาไทย การเปลี่ยนแปลง ของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญา ทางภาษาและรักษา ภาษาไทยเป็นสมบัติของชาติ 1. ระบุนิยาม และหน้าที่ของคำ ในประโยค 2. จำแนกส่วนประกอบของ ประโยค 3. เปรียบเทียบภาษาไทย มาตรฐานกับภาษาถิ่น 4. ใช้คำราชาศัพท์ 5. บอกคำภาษาต่างประเทศ ในภาษาไทย 6. แต่งบทร้อยกรอง 7. ใช้สำนวนได้ถูกต้อง	1. ชนิดของคำ ได้แก่ - คำบุพบท - คำสันธาน - คำอุทาน 2. ประโยค และส่วน ประกอบของ ประโยค 3. ภาษาไทยมาตรฐาน 4. ภาษาถิ่น 5. คำราชาศัพท์ 6. คำที่มาจากภาษา ต่างประเทศ 7. กาพย์ยานี 11 8. สำนวนที่เป็นคำ- พังเพย และสุภาษิต		

สาระที่/หน่วยที่/ ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้ แกนกลาง	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
	7. ใช้สำนวนได้ถูกต้อง			
สาระที่ 5 วรรณคดี และ วรรณกรรม	มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจ และแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดี และ วรรณกรรมไทย อย่างเห็น คุณค่า และนำมาประยุกต์ ใช้ในชีวิตจริง 1. สรุปเรื่องจาก วรรณคดี และ วรรณกรรมที่อ่าน 2. ระบุความรู้และข้อคิด จากการอ่านวรรณคดี และ วรรณกรรมสามารถนำไป ใช้ในชีวิตจริง 3. อธิบายคุณค่าของ วรรณคดี และวรรณกรรม 4. ท่องจำบทอาขยาน ตาม ที่กำหนดและบทร้อยกรอง ที่มีคุณค่าตามความสนใจ	1. วรรณคดี และ วรรณกรรม เช่น - นิทานพื้นบ้าน - นิทานคติธรรม - เพลงพื้นบ้าน - วรรณคดี และ วรรณกรรมในบทเรียน และความสนใจ 2. บทอาขยานและบท ร้อยกรองที่มีคุณค่า -บทอาขยาน ตามที่ กำหนด -บทร้อยกรองตามความ สนใจ		
			160	100

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดเฉพาะมาตรฐาน สาระที่ 2 : การเขียน
มาตรฐาน ที่ 2.1 คังตารางที่ 3
ตารางที่ 3 มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สาระที่ 2.1: การเขียน ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ ความ และ
เขียนเรื่องราว ในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้า

อย่างมีประสิทธิภาพ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.5	1. กัดคล้ายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด	1. การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย
	2. เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้องชัดเจน และเหมาะสม	2. การเขียนสื่อสาร เช่น - คำขวัญ - คำอวยพร - คำแนะนำและคำอธิบายแสดงขั้นตอน
	3. เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิดเพื่อใช้พัฒนางานเขียน	3. การนำแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิด ไปพัฒนางานเขียน
	4. เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน	4. การเขียนย่อความจากสื่อต่างๆ เช่น นิทาน ความเรียงประเภทต่างๆ ประกาศแจ้งความ แถลงการณ์ จดหมาย คำสอน โอวาท คำปราศรัย
	5. เขียนจดหมายถึงผู้ปกครองและญาติ	5. การเขียนจดหมายถึงผู้ปกครองและญาติ
	6. เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นได้ตรงตามเจตนา	6. การเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น
	7. กรอกรบแบบรายการต่างๆ	7. การกรอกรบแบบรายการ - ใบฝากเงินและใบถอนเงิน - ธนาถิติ - แบบฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ภัณฑ์
	8. เขียนเรื่องตามจินตนาการ	8. การเขียนเรื่องตามจินตนาการ
	9. มีมารยาทในการเขียน	9. มารยาทในการเขียน

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้มาตรฐาน ท. 2.1 ใช้กระบวนการเขียนจากสาระการเรียนรู้แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาจัดทำแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบด้วย (การคัดลายมือ การเขียนสื่อสาร เขียนบัตรเชิญ คำอวยพร และคำขวัญ การวิพากษ์วิจารณ์เรื่องจากการอ่าน และการฟัง การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง และ

แผนภาพความคิด การเขียนย่อความ การเขียนจดหมาย การเขียนแสดงความรู้สึก และความ-
คิดเห็น การเขียนเรื่อง และการเขียนเรียงความจากภาพ)

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ได้มีนักจิตวิทยา และนักการศึกษากล่าวไว้หลาย
ทฤษฎีแต่การทำวิจัยครั้งนี้ได้นำเอา ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไคด์
(Thorndike 's Connected Theory) และทฤษฎีของกิลฟอร์ด คือ ทฤษฎีแบบจำลองโครงสร้าง
ของสมรรถภาพทางสมอง(The structure of intell modle)

ทฤษฎีธอร์นไคด์ (Thorndike) เป็นนักจิตวิทยาและนักการศึกษาชาวอเมริกัน ใน
ทฤษฎีนี้มีหลักเบื้องต้นว่า การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง โดย
การตอบสนอง จะออกมาในรูปแบบต่าง ๆ หลาย ๆ รูปแบบจนกว่าจะค้นพบสิ่งที่ดีที่สุด นั่นคือ
การลองผิดลองถูกนั่นเอง ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 59-64) ได้สรุปการเรียนรู้ตาม
ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไคด์ (Thorndike 's Connected Theory) ดังนี้

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) การที่บุคคลจะกระทำในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
ถ้ามีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจและได้กระทำตามความต้องการจะเกิดความพึงพอใจ ผลที่
ตามมาคือ จะเกิดการเรียนรู้และในขณะเดียวกัน ถ้าบุคคลนั้นมีความพร้อมถ้าไม่ได้กระทำ จะ
ไม่เกิดความพึงพอใจ ไม่เกิดการเรียนรู้ตลอดทั้งถ้าไม่พร้อมแต่ต้องกระทำก็จะไม่เกิดความพึง-
พอใจ และไม่เกิดการเรียนรู้

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) การเรียนที่ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติซ้ำ ๆ
บ่อย ๆ และนำไปปฏิบัติเป็นประจำจะทำให้สิ่งที่กระทำนั้นเกิดความสมบูรณ์ถูกต้อง
เกิดการเรียนรู้ที่คงทนถาวร และในขณะเดียวกันถ้าผู้เรียนนั้นได้ปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้แล้วแต่
ไม่ได้นำไปใช้หรือนาน ๆ นำมาใช้จะทำให้การรู้นั้นไม่คงทนหรือเกิดการลืมในที่สุด

เมื่อผู้เรียนนำสิ่งที่รู้นั้นมาใช้บ่อย ๆ จะทำให้การรู้นั้นได้นานและ
คงทนถาวร จึงจะนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้ ดังนี้

1. ครูพยายามหาโอกาสและเปิดโอกาสให้นักเรียนใช้ความรู้อยู่เสมอ
ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมในหรือนอกห้องเรียน
2. ครูควรหมั่นทดสอบหรือถามคำถามต่าง ๆ ให้มาก
3. จัดกิจกรรมใหม่ ๆ หรือสถานการณ์ใหม่ ๆ ให้นักเรียนได้ปฏิบัติอยู่เสมอ
เพื่อรู้จักการแก้ปัญหาโดยใช้ประสบการณ์ที่มีอยู่

4. ให้นักเรียนรู้จักมุ่งหมายของการกระทำซ้ำ ๆ และนำไปประยุกต์ใช้

แก้ปัญหาได้

5. ครูอาจนำการอภิปรายมาใช้แทนการท่องจำ

3. กฎแห่งผลที่ได้รับ (Law of Effect)

การที่ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมแล้ว ถ้าได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากเรียนรู้ต่อไปอีก ในตรงกันข้าม ถ้าผลที่ได้รับไม่พึงพอใจย่อมเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน การนำทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้ดังนี้

1. ครูต้องรางวัลเข้มแข็งหรือสนุกกับการสอน ซึ่งจะมีผลให้นักเรียน

มีสุขภาพจิตดี

2. งานที่ครูมอบหมายควรมีความหมายมีคุณค่าสอดคล้องกับการดำเนิน

ชีวิตประจำวัน

3. กิจกรรมต่าง ๆ ต้องไม่ยากจนเกินไป เป็นงานที่ผู้เรียนสามารถทำให้

สำเร็จได้

4. ให้ผู้เรียนเห็นผลสำเร็จหรือความก้าวหน้าของตนเองในด้านต่าง ๆ

5. แนะนำชมเชยและส่งเสริมความก้าวหน้าอยู่เสมอ

6. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่แปลกใหม่ น่าสนใจ และสามารถใช้ในการเรียน

การสอนได้เป็นอย่างดีและมีคุณภาพ

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองในรูปแบบต่าง ๆ หลาย ๆ รูปแบบ จนกว่าจะค้นพบสิ่งที่ดีที่สุด หากมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ และได้กระทำตามความต้องการอย่างต่อเนื่อง จะเกิดความพึงพอใจ ผลที่ตามมาคือจะเกิดการเรียนรู้ ในทางตรงกันข้ามถ้าผลที่ได้รับไม่พึงพอใจย่อมเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน และจะไม่เกิดการเรียนรู้ในที่สุด

ทฤษฎีกลฟอร์ด เป็นทฤษฎีแบบจำลองโครงสร้างของสัมรรถภาพทางสมอง

(The structure of intell modle) กลฟอร์ด และผู้ร่วมงานได้ศึกษาวิธีการวิเคราะห์ตัวประกอบทางสติปัญญา โดยเน้นการศึกษาเรื่องความคิดสร้างสรรค์ ความมีเหตุมีผลและการแก้ปัญหา วิชา ประชาอุท. (<http://www.Myfirstbrain.com/2549>) ได้สรุปทฤษฎีแบบจำลองโครงสร้างสัมรรถภาพทางสมองของกลฟอร์ดไว้ว่า เป็นมิติที่แสดงลักษณะการทำงานของสมองในลักษณะต่าง ๆ 3 มิติ คือ

1. มิติด้านวิธีการคิด (Operation) เป็นมิติที่แสดงลักษณะการทำงานของสมอง

ในลักษณะต่าง ๆ 5 ลักษณะคือ

1.1 การรู้จักและเข้าใจ (Cognition) หมายถึง ความสามารถทางสมอง
ของบุคคล ที่จะตีความเมื่อเห็นสิ่งเร้าได้

1.2 การจำ (Memory) หมายถึง ความสามารถเก็บสะสมรวบรวมข้อมูล
ต่าง ๆ ที่รู้จักไว้ สามารถระลึกออกมาได้ตามต้องการ

1.3 การคิดแบบอนกนัย (Divergent thinking) หมายถึง ความสามารถ
ของบุคคลที่จะคิดหลายแห่งหลายมุม หลายทิศทาง คิดหาคำตอบโดยไม่จำกัดจำนวน ทำให้ได้
ความคิดที่แปลกใหม่จากสิ่งเร้าที่กำหนดให้

1.4 การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง ความสามารถทางสมอง
ของบุคคล ที่สามารถหาเกณฑ์ที่สมเหตุสมผล สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับความดี ความงาม
ความเหมาะสมสามารถสรุปได้ว่า ข้อมูลใดที่มีลักษณะสอดคล้องกับเกณฑ์

มิติด้านเนื้อหา (Contents) เป็นมิติตที่แทนข้อมูลหรือสิ่งเร้า ที่เป็นสื่อในการคิด
สมองจะรับสิ่งเร้านี้เข้าไปคิดแบ่งเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. ภาพ (Figural) หมายถึงข้อมูลที่เป็นรูปธรรม ที่จะรับรู้ และระลึกได้
เช่น ภาพ เสียง แสง เป็นต้น

2. สัญลักษณ์ (Symbolic) เป็นข้อมูลในรูปเครื่องหมาย เช่น ตัวอักษร
ตัวเลข โฉนดดนตรี รหัสต่าง ๆ เป็นต้น

3. ภาษา (Semantic) หมายถึง ข้อมูลที่อยู่ในรูปของถ้อยคำที่มีความหมาย
ต่าง ๆ กัน ซึ่งสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความคิดทางภาษา เช่น พ่อ แม่
ชอบ โกรธ หรืออาจจะไม่อยู่ในรูปของถ้อยคำก็ได้ เช่น ภาษาใบ้

4. พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง กริยาอาการของมนุษย์
มิติด้านที่เป็นผลผลิต (Product) เป็นมิติตที่แสดงถึงผลที่ได้จากการทำงาน
การจัดกระทำ วิธีการคิดกับข้อมูลที่เนื้อหา ผลการคิดออกมาในลักษณะต่าง ๆ กัน ดังนี้

1. หน่วย (Unit) หมายถึง สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่มีลักษณะเฉพาะตัว และ
แตกต่างจาก สิ่งอื่น ๆ เช่น นก ม้า ปลา เป็นต้น

2. จำพวก (Class) หมายถึง กลุ่มของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีลักษณะ
บางประการร่วมกัน เช่น คน สุนัข ปลาฉลาม จัดอยู่ในจำพวกสัตว์ที่เลี้ยงลูกด้วยนมด้วยกัน
พระกับวัด คนกับบ้าน นกกับรัง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่มีชีวิตกับที่อยู่อาศัย

3. ระบบ (System) การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของผลที่ได้หลาย ๆ คู่
เข้าด้วยกัน อย่างมีระเบียบแบบแผน เช่น ระบบเลขคู่ เลขคี่ เป็นต้น

4. การแปลงรูป (Transformation) หมายถึง การปรับปรุงให้คำนิยามใหม่ การขยายความ หรือการจัดองค์ประกอบของข้อมูลที่กำหนดให้เสียใหม่ ให้มีรูปร่างแตกต่างไปจากเดิม

5. การประยุกต์ (Application) หมายถึง การคาดหวังหรือการทำนายบางอย่างจากที่กำหนดให้

สรุปได้ว่า การคิดตามทฤษฎีกลีฟอร์ด มีหลายมิติ หลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นมิติด้านวิธีการคิด (Operation) เป็นมิติที่แสดงลักษณะการทำงานของสมองในลักษณะต่าง ๆ มิติด้านเนื้อหา (Contents) เป็นมิติที่แทนข้อมูลหรือสิ่งเร้า ที่เป็นสื่อในการคิด สมองจะรับสิ่งเร้านี้เข้าไปคิดมิติด้านที่เป็นผลผลิต (Product) เป็นมิติที่แสดงถึงผลที่ได้จากการทำงาน การจัดกระทำ วิธีการคิด กับข้อมูลที่เป็นเนื้อหา ผลการคิดออกมาในลักษณะหน่วย (Unit) จำพวก (Class) ระบบ (System) การแปลงรูป (Transformation) และการประยุกต์ (Application)

การคิดเชิงสร้างสรรค์

ผู้วิจัยได้นำสาระสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคิดเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ความหมายของการคิด

การคิด (Thinking) เป็นความสามารถของสมองที่มีส่วนสำคัญต่อการกระทำของมนุษย์ เนื่องจากก่อนที่จะกระทำ หรือแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ นั้นส่วนใหญ่ มักจะเกิดการคิดก่อนการกระทำเสมอ หากจะกล่าวถึงความหมายของการคิดนั้น ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้นิยามไว้แตกต่างกันดังนี้

ทิสนา แชมมณี (2544 : 5) ได้ให้คำจำกัดความของการคิดว่า การคิด เป็นกระบวนการทางสมองของมนุษย์ซึ่งมีศักยภาพสูงมาก และเป็นส่วนที่ทำให้มนุษย์แตกต่างไปจากสัตว์โลกอื่น ๆ การคิดในแต่ละยุคแต่ละสมัย ต่างก็พยายามคิดค้นหาอธิบายเกี่ยวกับ การคิด ซึ่งแฝงอยู่ในเรื่องของการเรียนรู้ของมนุษย์ไว้อย่างหลากหลาย

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 251) ได้ให้คำนิยามคำว่า “คิด” หมายถึง ทำให้ปรากฏเป็นรูปหรือประกอบให้เป็นรูป หรือเป็นเรื่องขึ้นในใจ ใคร่ครวญ ไตร่ตรอง มุ่ง จงใจ ตั้งใจ นึก คิด (Think) จึงหมายถึง การใช้ การพิจารณา การสร้างความคิดรวบยอดจินตนาการ นึกได้ การตั้งใจ ครั้ง ๆ กลาง ๆ เป็นผลสะท้อน(Reflect) ความคาดหวัง ความตั้งใจ

สุวิทย์ มูลคำ (2547 : 14) ได้ให้ความหมายของการคิดว่า การคิด เป็นเครื่องมือ

ในการแก้ปัญหา และเผชิญสถานการณ์เมื่อบุคคลเผชิญกับข้อมูล สิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ใด ๆ ที่มีความขัดแย้งหรือก่อให้เกิดปัญหา ผู้ที่มีความสามารถในการคิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีทักษะในการแก้ปัญหา จะเริ่มกำหนดหรือระบุปัญหาที่แท้จริงคืออะไร มีการสมมติฐาน คาดเดาคำตอบ หรือแก้ปัญหาที่นั้น ๆ เพื่อกำหนดขอบเขตของปัญหาได้แคบลง แล้วจึงรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์ จำแนกแยกแยะ เปรียบเทียบ ประเมิน ฯลฯ ก่อนสรุปเป็นคำตอบซึ่งสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ มีความถูกต้องได้มากกว่า

สรุปได้ว่า การคิด เป็นกระบวนการทางสมองที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน แต่ละคนจะมีแนวคิดไม่เหมือนกัน อันเนื่องมาจากประสบการณ์ของแต่ละคน และสิ่งเร้าตลอดจนสภาพแวดล้อม ที่ช่วยในการคิดและเกิดผลหลากหลายจึงทำให้มนุษย์มีความแตกต่างไปจากสัตว์อื่น ๆ มีความสามารถในการคิด โดยเฉพาะการคิดแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ

2. การคิดสร้างสรรค์

ความหมายของการคิดสร้างสรรค์ นักวิชาการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการคิดเชิงสร้างสรรค์ไว้ ดังนี้

สิริยากร สดแสงจันทร์ (2547 : 12) กล่าวว่า การคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะการผสมผสานความคิดเดิมกับความคิดใหม่ โดยมีสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้น ทำให้เกิดความคิดใหม่ต่อเนื่องกันไป มีความยืดหยุ่นและพร้อมที่จะปรับให้เข้ากับสิ่งใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกันได้ ซึ่งรวมทั้งการประดิษฐ์คิดพบสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการคิด ทฤษฎี และหลักการได้สำเร็จ

ศิวิกานท์ ปทุมสูติ (2548 : 15) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ “ความคิดสร้างสรรค์” เป็นคำประสม มาจากคำว่า “ความคิด” กับคำว่า “สร้างสรรค์” ประสมกัน

คำว่า “ความคิด” เป็นคำนามชนิดอาการนาม ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Thinking หมายถึง การทำให้เกิดเป็นรูป หรือประกอบให้เป็นรูป หรือเป็นเรื่องขึ้นในใจ หรือ หมายถึง การใคร่ครวญ การใคร่ตรอง หรือ หมายถึงการคาดคะเน หรือ หมายถึง การมุ่ง การตั้งใจ การตั้งใจ หรือหมายถึง การนึก เป็นต้น

คำว่า “สร้างสรรค์” เป็นคำกริยา ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Create หรือ Creative มีความหมายว่า สร้างให้มี ให้เป็นขึ้น หรืออนุมัติ หรือหมายถึง การนำไปสู่สิ่งที่มีสิ่งที่เป็นอยู่ จากสิ่งที่ไม่เคยมีไม่เคยเป็น ให้เกิดเป็นต้นแบบขึ้นมา สร้างให้มีให้เป็นขึ้น

ดังนั้นคำว่า “ความคิดสร้างสรรค์” (Creative Thinking) จึงมีความหมายโดยสรุปว่า รูป หรือเรื่องที่สร้างให้มีเป็นขึ้นใหม่ในใจ และนำเนื่องสู่การสร้างเป็นต้นแบบอย่างใหม่ให้ปรากฏขึ้น

สมพิศ คงทรง (2549 : 36) ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความคิดใหม่ที่ต่อเนื่องจากความคิดเดิม โดยอาศัยประสบการณ์และสิ่งเร้าที่เป็นสื่อ เป็นความคิดที่มีเหตุผลและแปลกใหม่ ไม่เหมือนใคร สามารถก่อให้เกิดสิ่งใหม่ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

อุทุมพร จันทร์รอด (2547 : 18) ได้ให้คำจำกัดความว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดและการมองเห็น ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ความรู้หรือประสบการณ์เดิมเป็นองค์ประกอบสำคัญ และมีสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้น ทำให้เกิดความคิดใหม่เชื่อมโยงต่อเนื่องกันไป และความคิดสร้างสรรค์นี้ประกอบด้วย ความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น และความคิดที่เป็นของตนเอง โดยเฉพาะหรือความคิดริเริ่ม ทำให้เกิดความคิดใหม่คิดได้หลายทิศทาง คิดอย่างมีเหตุผลและมีความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ และสังเคราะห์

สรุปได้ว่าจากคำนิยามดังกล่าว นักวิชาการต่างก็ใช้คำว่าความคิดสร้างสรรค์และบางท่านใช้คำว่าความคิดสร้างสรรค์ เมื่อพิจารณาแล้วผู้วิจัยเห็นว่าทั้งสองคำก็มีความหมายนับเดียวกันกล่าวคือ การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นการคิดที่ต่อเนื่องมาจากความคิดพื้นฐานที่มีอยู่แล้วในแต่ละบุคคล จะมากน้อยนั้นมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความสามารถและประสบการณ์ของแต่ละคน การคิดสร้างสรรค์ จะเกิดมิได้โดยมีสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้นให้มีขึ้น มีความยืดหยุ่นตามสภาพ มีความหลากหลาย ผสมผสานกัน ซึ่งสามารถพัฒนาได้โดยการจัดระบบที่เหมาะสม

3. ความสำคัญของการคิดสร้างสรรค์

การคิดสร้างสรรค์ เป็นการใช้ความคิดทางปัญญาระดับสูง ที่ใช้กระบวนการทางความคิดหลาย ๆ อย่างมารวมกัน ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง เพราะความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่แสดงถึงความเจริญงอกงามทางความคิด สติปัญญา และวุฒิภาวะ เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ หรือ แก้ปัญหาที่มีอยู่ให้ดีขึ้นสามารถนำไปประยุกต์ปรับเปลี่ยนไปใช้ประโยชน์ได้ จึงนับว่ามีความสำคัญ ดังคำกล่าวของนักวิชาการและนักการศึกษา ดังนี้

พิทยา ลิ้มมณี (2540 : 80) กล่าวว่า ธรรมชาติได้สร้างสิ่งวิเศษให้แก่มนุษย์หลาย-ประการ ประการหนึ่งคือ สร้างให้มนุษย์คิดโดยไม่มีเสียง จึงไม่มีใครรู้ว่าใครคิดอะไรในใจ จนกว่าเจ้าของความคิด จะได้เปิดเผยออกมา ความคิดพิเศษนี้น่าจะช่วยให้มนุษย์ได้ใช้สติและปัญญาใคร่ครองพิจารณาอย่างรอบคอบ ทั้งเหตุผลและข้อเท็จจริง ก่อนที่จะได้แสดงออกมาทั้งการพูด การเขียนและการกระทำ ความยิ่งใหญ่ของมนุษย์ ประการสำคัญน่าจะอยู่ที่ความคิดเพราะความคิดเป็นอิสระไม่มีใครบังคับให้ใครคิดตามที่ตนคิดทุกประการ เพราะ

มนุษย์มีความแตกต่างกัน และสามารถซ่อนความคิดของตนเองไว้ในใจ ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงมีการกระทำที่แตกต่างกัน

อุษณีย์ โพธิสุขและคณะ (2548 : 22) กล่าวว่า การคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการคิดทางปัญญาชั้นสูง ที่ใช้กระบวนการทางความคิดหลาย ๆ อย่างมารวมกันเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ หรือแก้ปัญหาที่มีอยู่ให้ดีขึ้น ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นเมื่อผู้สร้างมีอิสระ ความคิดสร้างสรรค์ถือว่าเป็นคุณลักษณะทางความคิดที่มีความสำคัญต่อเด็ก การสอนความคิดสร้างสรรค์ และการฝึกฝนให้นักเรียนสามารถคิดสร้างสรรค์ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยยกระดับคุณภาพของผู้เรียน ให้มีความมั่นใจในตนเอง และมีคุณภาพมากขึ้น

ศิวิทธิ์ มูลคำ (2547 : 9) กล่าวถึงความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นกระบวนการทางความคิดที่มีความสำคัญต่อเด็ก ทำให้เด็กสามารถสร้างความคิด สร้างจินตนาการ ไม่จนตอสถานการณ์ หรือสภาพแวดล้อมที่กำหนดไว้ ความคิดสร้างสรรค์ คือพลังทางความคิดที่ทุกคนมีมาแต่กำเนิดหากได้รับการกระตุ้น การพัฒนาพลังแห่งการสร้างสรรค์จะทำให้เป็นคนมีอิสระทางความคิด มีความคิดที่ฉีกกรอบ และสามารถหาหนทางในการที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ได้เสมอ

ศิวิกานท์ ปทุมสูติ (2548 : 16) กล่าวไว้ว่า “ความคิดสร้างสรรค์” เป็นสิ่งสำคัญ เพราะความคิดสร้างสรรค์ เป็นสิ่งที่แสดงถึงความเจริญงอกงามทางความคิด สติปัญญาและวุฒิภาวะของบุคคล จะมีมากหรือน้อยอย่างไร มีความหมายขององค์ความรู้ ประสบการณ์ และทิศทางอย่างไรทั้งเป็นเครื่องหมายแห่งความมีตัวตน มีเกียรติภูมิ โดยนัยของความรู้จักคิด รู้จักกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ให้เป็นให้มีขึ้นอย่างเป็นคุณประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

สรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการทางความคิดที่มีความสำคัญ ทำให้สามารถสร้างความคิดใหม่ ๆ ฝึกให้เด็กเกิดทักษะการคิดก่อนการเขียน ช่วยให้สามารถเขียนได้ดีเพราะเมื่อเด็กเกิดความคิดแล้ว จะสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นการเขียนได้ และความคิดนั้นคือความคิดสร้างสรรค์ต่อตนเองและผู้อื่น

4. ประเภทของการคิด

ทิสนา แคมมณี (2544 : 77-80) กล่าวว่า การคิดมีหลากหลาย แต่การคิดอย่างมีวิจรรณญาณและการคิดสร้างสรรค์ (Critical and Creative thinking) เป็นประเภทของการคิดที่ใช้กันมากในโรงเรียนและในการเรียนการสอนโดยทั่วไป คำว่า “การคิดอย่างมีวิจรรณญาณ” หรือ “การคิดวิพากษ์” มักมีความหมายของการประเมินอยู่ในตัว ส่วนการคิดสร้างสรรค์ มักจะมีความหมายของการสร้าง หรือผลิตส่วนใหม่อยู่ในตัว คำ 2 คำนี้ ไม่ได้มีความหมายตรงข้าม

กันแต่เป็นประเภทของการคิดที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน และมีตัวประกอบที่เหมือนกันหลายตัว คำ 2 คำนี้ ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ชัดเจน เพราะการคิดดีมักจะมีทั้งการประเมินที่มีคุณภาพ และการผลิตสิ่งใหม่ นักคิดที่มีวิจารณญาณมักจะมีทั้งการประเมินและการค้นพบ สิ่งที่เป็นจุดอ่อนซึ่งนำไปสู่การคิดอย่างสร้างสรรค์ และนักคิดที่สร้างสรรค์ มักจะมีการตรวจสอบประเมินสิ่งที่คิดขึ้น จึงกล่าวได้ว่า “นักคิดที่มีวิจารณญาณมักคิดสร้างสรรค์” การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การประเมินความถูกต้องแบบตรง (Accuracy and Validity) ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การประเมินในระดับกว้าง สามารถนิยามได้ว่าเป็นความคิดที่สะท้อนออกมาอย่างมีเหตุผล เพื่อแสดงการตัดสินใจว่าจะเชื่อหรือทำอะไร ความคิดอะไรจะมีเหตุผล ก็ต่อเมื่ออธิบาย หรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล โดยมีหลักฐานที่น่าเชื่อถือได้

สรุปได้ว่า การคิดสร้างสรรค์มีหลายประเภท แต่การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดสร้างสรรค์ (Critical and Creative thinking) เป็นประเภทของการคิดที่ใช้กันมากในโรงเรียน และในการเรียนการสอนโดยทั่วไป คำว่า “การคิดอย่างมีวิจารณญาณ” หรือ “การคิดวิพากษ์” มักมีความหมายของการประเมินอยู่ในตัว ส่วนการคิดสร้างสรรค์ มักจะมีความหมายของการสร้าง หรือผลิตสิ่งใหม่อยู่ในตัว คำ 2 คำนี้ ไม่ได้มีความหมายตรงข้ามกัน แต่เป็นประเภทของการคิดที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน การคิดสร้างสรรค์เป็นการคิดที่มีแบบแผน ที่นำไปสู่ผลงานที่สร้างสรรค์

5. ลักษณะองค์ประกอบการคิดสร้างสรรค์

กรมวิชาการ (2543 : 2) ได้อธิบายลักษณะการคิดสร้างสรรค์ไว้ว่ามี 6 ลักษณะ ดังนี้

1. เป็นการคิดอย่างสร้างสรรค์ที่เกิดจากความต้องการและการเตรียมการเป็นอย่างมาก
2. เป็นการคิดที่เกิดจากการมีวินัยในตนเอง การมุ่งมั่นและการอุทิศตนในการสร้างสรรค์งานนั้น ๆ ไม่ใช่การคิดที่เกิดขึ้นง่าย ๆ ดังที่คนคนจำนวนหนึ่งเข้าใจผิด
3. เป็นการคิดที่ผ่านการศึกษาวิเคราะห์ ตั้งแต่จุดเริ่มต้นมิใช่เป็นเพียงการมาทำงานในตอนปลาย ๆ
4. เป็นการคิดที่มีกระบวนการประเมินจากตนเองมากกว่าการประเมินจากภายนอก
5. เป็นการคิดที่น่าเสนอ กรอบความคิดใหม่ๆ
6. เป็นการคิดที่จำเป็นต้องทำคนให้หลุด หรือออกจากสถานการณ์

หรือเหตุการณ์นั้น ๆ ชั่วคราว เพื่อช่วยให้การคิดไม่ยึดติดกับกรอบความคิดหรือการรับรู้เดิม ๆ
สรุปได้ว่า องค์ประกอบการคิดสร้างสรรค์ เป็นความคิดที่สะท้อนออกมาอย่างมี
เหตุผลเพื่อแสดงการตัดสินใจ ความคิดอะไรจะมีเหตุผล ก็ต่อเมื่ออธิบายหรือโต้แย้งอย่างมี
เหตุผลโดยมีหลักฐานที่น่าเชื่อถือ

6. กระบวนการของการคิดสร้างสรรค์ (Creative Process)

เนื่องจากการคิดเป็นกระบวนการทางสมองทางความรู้สึของแต่ละคน
กระบวนการความคิดสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ นักการศึกษา
ได้อธิบายกระบวนการคิดไว้ดังนี้

ทิสนา แชมมณี (2544 : 153-154) กล่าวว่า นักคิดมีแนวคิดทางด้านการคิด
อย่างมีวิจารณญาณไม่เหมือนกัน ทิสนา แชมมณี บอกว่าความถูกต้องของความคิดอยู่ที่
ความพอเพียง และความถูกต้องของข้อมูลและประสบการณ์ ดังนั้นขั้นตอนสำคัญของการ
แสวงหาข้อมูล และประเมินผลข้อมูลจึงเป็นขั้นตอนสำคัญที่ควรระมัดระวังให้เป็นอย่างชัดเจน และ
การตัดสินใจเลือกความคิด หรือทางเลือกที่เหมาะสมนั้น ควรพิจารณาถึงคุณค่า ค่านิยมที่
แท้จริงตามหลักพุทธธรรม การคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม เป็นวิธีคิดอีกวิธีหนึ่งที่เป็น
ประโยชน์ต่อการคิดหรือการตัดสินใจเลือกความคิด

เพื่อให้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความรอบคอบสมเหตุสมผล โดยคำนึงถึงปัจจัย
ต่าง ๆ รอบด้านอย่างกว้างไกลลึกซึ้ง มีเกณฑ์ความสามารถของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

1. สามารถกำหนดเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง
2. สามารถระบุประเด็นการคิดได้อย่างชัดเจน
3. สามารถประมวลข้อมูลทั้งด้านข้อเท็จจริง และความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ประเด็นที่คิดทั้งทางกว้าง ทางลึก และไกล
4. สามารถวิเคราะห์ข้อมูล และเลือกข้อมูลในการคิด ได้
5. สามารถประเมินข้อมูล ได้
6. สามารถใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาข้อมูล และเสนอคำตอบจาก
ทางเลือกที่สมเหตุสมผลได้

7. สามารถเลือกทางเลือก / ลงความเห็นในประเด็นที่คิดได้

กระบวนการคิดเป็น เป็นการคิดในระดับสูง เพราะมีขั้นตอนจำนวนมากและ
ต้องใช้ทักษะการคิดพื้นฐานต่าง ๆ จำนวนมากเข้าไปช่วยดำเนินในการคิดแต่ละขั้นตอนของ
กระบวนการประสบผลสำเร็จ ดังนั้นการพัฒนาความสามารถในการคิดในระดับนี้ จึงต้อง

อาศัยทักษะการคิดพื้นฐาน และทักษะการคิดอย่างเพียงพอ การฝึกฝนเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้ผู้คิดเกิดความชำนาญในการคิด และมีความสามารถในการคิดในลักษณะนั้น ๆ ได้อย่างแท้จริง

อุทุมพร จันรอด (2547 : 20) ได้กล่าวถึงทฤษฎีอออทา (AUTA) ว่าด้วย
การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การตระหนัก (Awareness) คือ ตระหนักถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ที่มีต่อตนเองและสังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคต
 2. ความเข้าใจ (Understanding) คือ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์
 3. เทคนิควิธี (Technique) คือ การรู้จักเทคนิคในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ทั้งที่เป็นเทคนิคส่วนบุคคลและเทคนิคพื้นฐาน
 4. การตระหนักในความจริงของสิ่งต่าง ๆ (Actualization) การรู้จักหรือตระหนักในตนเองอย่างเต็มศักยภาพ รวมทั้งการเปิดกว้างรับประสบการณ์ต่าง ๆ โดยมีการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม การตระหนักถึงเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน การผลิตผลงานด้วยตนเอง และการมีความยืดหยุ่นเข้ากับทุกรูปแบบของชีวิต
- องค์ประกอบทั้ง 4 นี้ จะผลักดันให้บุคคลสามารถดึงศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ของตนเองออกมาใช้ได้

สรุปได้ว่า กระบวนการของความคิดสร้างสรรค์ (Creative Process) เป็นกระบวนการทางสมอง ทางความรู้สึกละคน แนวทางด้านความคิดย่อมไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่ที่ความพอเพียง และความถูกต้องของข้อมูล และประสบการณ์เพื่อให้การคิดมีความรอบคอบสมเหตุสมผล โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ รอบด้านอย่างกว้างไกลลึกซึ้ง ตระหนักถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ ที่มีต่อตนเองและสังคมและอนาคต ความเข้าใจ (Understanding) คือ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนเทคนิควิธีการจะผลักดันให้บุคคลสามารถดึงศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ของตนเองออกมาใช้ได้

7. ลักษณะบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ กรมวิชาการ(2543 : <http://school.obec.go.th>)

ได้ระบุไว้ 9 ประการดังนี้

1. เป็นตัวของตัวเอง
2. รักที่จะก้าวไปข้างหน้า
3. ไวต่อปัญหา

4. มีความสามารถในการใช้สมาธิ
5. มีความคิดริเริ่ม
6. ยอมรับในสิ่งที่ไม่แน่นอน
7. ไม่ชอบทำตามระเบียบหรือกฎเกณฑ์
8. มีอารมณ์ขัน
9. ควรมีพื้นฐานหลากหลาย ทั้งด้านจินตนาการ และมีวิจารณญาณ

สรุปได้ว่าบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์จะมีลักษณะดังนี้ เป็นตัวของตัวเอง รักที่จะก้าวไปข้างหน้า มีความคิดริเริ่ม ยอมรับในสิ่งที่ไม่แน่นอน ไม่ชอบทำตามระเบียบหรือกฎเกณฑ์ เป็นผู้ที่มีอารมณ์ขัน มีพื้นฐานหลากหลายทั้งด้านจินตนาการ และมีวิจารณญาณ และนอกจากนั้นยังเป็นคนมีความเชื่อมั่นในตัวเองอีกด้วย

การเขียนเชิงสร้างสรรค์

การคิดกับการเขียนเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกัน ในการเขียนจากแนวคิดจะเป็นการคิดปกติ การคิดแปลกใหม่ เป็นการนำความคิดมาประยุกต์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ต้องอาศัยการกล้าคิด กล้าลอง เพื่อทดสอบความคิดของตนเอง และการคิดจินตนาการจากความคิด แล้วถ่ายทอดความรู้สึกลงเป็นตัวหนังสืออย่างมีจุดมุ่งหมาย ให้ผู้อื่นได้รับรู้ความคิด และความรู้ตามที่ผู้เขียนต้องการ และเมื่อผู้เขียนได้ใช้จินตนาการ หรือความคิดคำนึงของตนเอง เขียนถ้อยคำออกมาจากแนวคิดของตนเองโดยอาศัย ความรู้และประสบการณ์ จะเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์

1. ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่ใช้จินตนาการหรือความคิดของตนเอง เขียนเป็นถ้อยคำซึ่งผู้เขียน ใช้อิสระในการใช้ความคิด ความสามารถของตนเองที่เกิดจากจินตนาการ โดยอาศัยความรู้ และประสบการณ์เดิม ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาให้ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้หลากหลายด้วยกัน

ฉวีวรรณ จินดาพล (2528 : 61-62) ได้ให้ความหมายการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่ถ่ายทอดอารมณ์ และความรู้สึกลงของผู้เขียนออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ในลักษณะที่เป็นสิ่งใหม่และแสดงลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล โดยใช้ภาษาที่สุภาพ และถูกต้องตามวัฒนธรรมอันดีงาม อย่างไรก็ตามการเขียนเชิงสร้างสรรค์จะมีลักษณะสังเกตได้ดังนี้

1. อิสระในการเขียน (Free writing) เด็กจะเขียนโดยไม่อยู่ใต้อำนาจบังคับหรืออิทธิพลของใคร แต่จะเขียนในสิ่งที่รู้สึกว่าการเขียน ครูอาจจะให้ความช่วยเหลือเมื่อเด็กถามและสะกิดคำบางคำเป็นต้น

2. การเขียนจากความรู้สึกที่แท้จริงของเด็ก (Self-expression) เด็กจะถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งที่เขาพบเห็น ประทับใจ จินตนาการออกมาโดยการให้หัวข้อกระตุ้น ให้เด็กคิดหรือจัดสถานการณ์ เพื่อให้เด็กรู้สึกจินตนาการมากพอที่จะเขียนได้

3. การเขียนที่มีลักษณะเฉพาะตน (Unigue) เด็กแต่ละคนจะมีรูปแบบการเขียนที่แตกต่างกัน ครูอาจช่วยแนะนำให้ได้บ้างในการเขียนครั้งต่อ ๆ ไป

4. การเขียนร้อยกรองจะเป็นงานที่เด็กให้ความคิดสร้างสรรค์ได้มาก เพราะจะต้องอ่านและบอกความหมาย บอกเสียงที่มีเสียงคล้องจอง มีสัมผัสรัดกุม และเกิดภาพพจน์ตรงตามความคิดใช้ถ้อยคำสื่อได้เข้าใจ

บันลือ พุกขวัน (2533 : 7) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นผลงานการเขียนอย่างอิสระ โดยใช้ความคิดของเด็กเอง ซึ่งอาศัยพื้นฐานประสบการณ์จากการเรียนรู้หลายลักษณะ เช่น จากการอ่าน การท่องเที่ยว การฟังเรื่องราวและอื่น ๆ ซึ่งแสดงออกให้เห็นว่าผู้เขียนได้ริเริ่มเรื่อง ตกแต่งเรื่อง สร้างปมปัญหาของตัวเองได้เองโดยใช้จินตนาการของตนเองได้อย่างสมเหตุสมผล

ถวัลย์ มาศจรัส (2546 : 4) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง งานเขียนที่แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียน ซึ่งเขียนด้วยสำนวนภาษาที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง จากจินตนาการของตนเองหรือมีรูปแบบการเขียนที่มีความแปลกใหม่

ปาริชาติ อินทร์พวง (2547 : 23) ให้ความหมายการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า หมายถึง การเขียนที่ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการของผู้เขียนให้ผู้อื่นได้รับรู้ เข้าใจในลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล โดยมีได้ลอกเลียนแบบผู้ใด ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์และจินตนาการของผู้เขียนให้ออกมาในรูปแบบอิสระตามความพอใจ

สรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนตามความคิดของตนเองของแต่ละบุคคล ผู้เขียนต้องมีประสบการณ์ และจินตนาการที่ดีและหลากหลายจึงจะสามารถเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ดีมีความถูกต้อง สมเหตุสมผลมีความยืดหยุ่น และแปลกใหม่ไม่ซ้ำแบบใครและผู้เขียนนั้นมีอิสระในการเขียน การออกแบบ การเขียนไม่มีรูปแบบกำหนดไว้ซึ่งหมายถึงอิสระทั้งแนวคิดและการเขียนอย่างแท้จริง ก่อให้เกิดการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี

2. ความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการเขียนหลายประการดังนี้ (วรรณิ โสภประยูร. 2542 : 55 -56)

1. พัฒนาทักษะการเขียนคำประโยคและเรื่องราวต่าง ๆ โดยเด็กสามารถเลือกใช้ภาษาที่ดีทำให้ผู้อ่านเกิดความซาบซึ้งและสนใจ
2. พัฒนาความสามารถทางภาษาในทักษะการเขียนมากกว่าความถูกต้องตามเกณฑ์ของหลักภาษา
3. เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระเสรี เป็นการส่งเสริมความสามารถตามธรรมชาติทางวรรณคดีที่มีในตัวเด็กให้สร้างผลงานเขียนที่มีคุณค่าทางภาษาและวรรณคดี
4. เด็กได้แสดงความคิดและความรู้สึกจากประสบการณ์ที่เคยผ่านมาตามความสนใจ และความต้องการของเด็ก
5. พัฒนาศิลปะภาพเด็ก ให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในการแสวงหาความรู้ที่นึกคิดต่าง ๆ ประโยชน์และผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์
6. ส่งเสริมและเร้าใจให้เด็กสนใจ และซาบซึ้งวรรณคดีซึ่งเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์
7. ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ทักษะการเขียนออกทางจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

กองทัพ เคลือบพนิชกุล (2542 : 14) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันในสังคม
2. เป็นเครื่องวัดความเจริญทางด้านอารยธรรมทางภาษาของมนุษย์
3. เป็นเครื่องถ่ายทอดมรดกทางสติปัญญาของมนุษย์
4. เป็นอาชีพที่สุจริตที่สำคัญอย่างหนึ่งในปัจจุบัน
5. เป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน
6. เป็นเครื่องจรรโลงใจแก่สังคมมนุษย์ที่ให้ความเพลิดเพลินแก่คน

ในทุกเพศ

พื่อน เปรมพันธุ์ (2542 : 136) กล่าวว่า การเขียนมีลักษณะเฉพาะที่สำคัญแตกต่างจากการพูด คือ การเขียนมีลักษณะของความคงทนถาวร สามารถปรากฏเป็นหลักฐานอ้างอิงได้นานนับร้อยนับพันปี และสามารถอ่านได้หลายครั้งตามต้องการ การเขียนมีความสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. การเขียนเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์

2. การเขียนเป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่งของมนุษย์
3. การเขียนเป็นการแสดงออกซึ่งภูมิปัญญาของมนุษย์
4. การเขียนเป็นเครื่องมือระบายอารมณ์และความรู้สึกของมนุษย์ ช่วยให้ผ่อนคลายความอัดอั้น คับข้องใจ
5. การเขียนเป็นเครื่องมือในการสร้างความรัก ความสามัคคี และความเจริญรุ่งเรืองในสังคม แต่ตรงกันข้าม การเขียนก็อาจเป็นเครื่องมือในการบ่อนทำลายได้เช่นกัน
6. การเขียนสามารถทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในชีวิตได้รับ

การยกย่อง

ณภัทร สระประเทศ (2544 : 26) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีประโยชน์มากทั้งต่อตัวผู้เขียนและครูผู้สอน การเขียนเชิงสร้างสรรค์ทำให้ผู้เขียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเอง จึงควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นสำนวนภาษาที่ไพเราะ สละสลวย จะเป็นประโยชน์สำหรับครูผู้สอนอีกด้วย เพราะจะทำให้เข้าใจเด็กเป็นรายบุคคล ได้โดยดูจากงานเขียนที่นักเรียนเขียนขึ้นมา

ถวัลย์ มาศจรัส (2546 : 5-6) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ ดังนี้

1. ความสำคัญต่อชีวิต
 - 1.1 เกิดภูมิปัญญาด้านสำนวนภาษาใหม่ ๆ สำหรับติดต่อสื่อสารให้ทันโลก
 - 1.2 เกิดอาชีพใหม่ ๆ จากการใช้ภาษาเชิงสร้างสรรค์ เช่น นักโฆษณา นักเขียนบทวิทยุ โทรทัศน์ โฆษก พิธีกร นักได้วาทิ การแสดงเดี่ยว (ทอล์กโชว์)
 - 1.3 เกิดการสืบสานรากแห่งทางวัฒนธรรม ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน แสดงซึ่งเป็นทั้งสาระและความบันเทิงของชีวิต ฯลฯ
2. ความสำคัญต่อบุคคล
 - 2.1 พัฒนาสมองซีกขวาในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ
 - 2.2 ทำให้เกิดภูมิปัญญา (Wisdom) ด้านต่าง ๆ ด้วยตนเอง อาทิ ด้านภาษา ด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม
3. ความสำคัญต่อสังคม
 - 3.1 เกิดรูปแบบใหม่ในการติดต่อสื่อสารของคนในสังคมและระหว่างสังคม

3.2 เกิดวัฒนธรรม และอารยธรรมใหม่ของการติดต่อสื่อสาร

3.3 เป็นการจุดประกายความคิดความฝันและจินตนาการ

ผ่านการนำเสนอของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นพลังสำคัญที่ทำให้เกิดสาระทางวิชาการ ซึ่งเป็นส่วนเหตุ (การใช้สมองซีกซ้าย) และส่วนของสุนทรีย์ของชีวิต ซึ่งเป็นส่วนของการสร้างสรรค์ (การใช้สมองซีกขวา) อย่างสมดุล

สมพิศ กงทรง (2549 : 47) ให้ความสำคัญการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นการเขียนที่ให้แก่ได้แสดงออกทางความคิดได้ระบายอารมณ์ความรู้สึก เกิดความสนใจในการเขียน สนุกสนานเพลิดเพลินสามารถตอบสนองความต้องการตามธรรมชาติ ของเด็กและเป็นกาพัฒนา ทั้งทางทักษะการคิด และทักษะการเขียน นอกจากนี้ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ยังช่วยให้ครูรู้จัก นักเรียนรายบุคคลได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

สรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก สามารถพัฒนาแนวคิด และทักษะด้านการเขียนให้มีความสัมพันธ์กัน เกิดแนวคิดแปลกใหม่ และเขียนถ่ายทอดให้ผู้อื่นรับรู้ถึงภูมิปัญญา นอกจากนี้ยังมีสำนวนภาษาที่แปลกใหม่สื่อสาร ในสังคม เป็นพลังทางวิชาการ มีเหตุมีผล (สมองซีกซ้าย) ได้อีกด้วย ทำให้ผู้เขียนมีความ สนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดสุนทรีย์ภาพทางความคิดและการเขียนพัฒนาสู่การเป็นนักเขียน สร้างสรรค์ นักเขียนมืออาชีพได้

3. หลักการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเขียนที่ผู้เรียบเรียงถ้อยคำขึ้นมาจากความคิด และจินตนาการของตนเอง โดยใช้พื้นฐานและประสบการณ์ จากการเรียนรู้หลากหลาย ลักษณะ แสดงออกเป็นข้อความเรื่องราวหรือผลงาน เพื่อถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้รับรู้ และเข้าใจ ความหมาย โดยมีได้ลอกเลียนแบบจากผู้อื่น จะเห็นได้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นศิลปะ ทางภาษาที่ผู้เขียนต้องเข้าใจเรื่องการเขียนทั่วไปเป็นเบื้องต้น ตลอดจนรู้ที่มาของการเขียนจึงจะ ช่วยให้เกิดเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ ซึ่งจะต้องประกอบไปด้วย จินตนาการที่ก่อให้เกิดความคล้อยตาม สำนวนภาษาที่ใช้เขียนสละสลวย มีความหมายตามที่ผู้เขียนต้องการ สื่อสาร มีคุณค่าทางด้านจิตใจและสติปัญญา

การเขียนเชิงสร้างสรรค์นอกจากผู้เขียนจะมีความเข้าใจในการสื่อสารด้วยถ้อยคำภาษาที่ไม่ลอกเลียนแบบใครแล้ว หลักการและแนวการเขียน ต้องดำเนินการตามขั้นตอน และ กระบวนการเขียนที่ถูกต้อง

บันลือ พดกษะวัน (2533 : 7-8) ได้กล่าวถึงแนวการส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามหลักการของ สตรีคแลนด์ ไว้ดังนี้

1. ครูต้องสร้างบรรยากาศโดยเป็นผู้รัก และเมตตา มีความสัมพันธ์กับเด็กอย่างใกล้ชิด เข้าใจ ให้ความสนใจ ยกย่องชมเชย งดการตำหนิ
2. ให้อิสระในการทำงานแก่เด็กที่จะคิด จะทำและให้อิสระในการยืดหยุ่น ในเรื่องเวลา ระเบียบ กฎเกณฑ์หรือรูปแบบที่จะทำให้ผลงานลดน้อยลง
3. ส่งเสริมให้เด็กได้รับประสบการณ์จริงจากสภาพแวดล้อม ให้รู้จักศึกษาค้นคว้า จากการอ่านเพื่อเพิ่มประสบการณ์ของเด็ก
4. ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของเด็ก โดยการเล่า รายงาน อภิปรายและสรุปผลโดยนักเรียนเองอย่างสม่ำเสมอ

5. กระตุ้น ชี้แนะให้มีการอยากรู้อยากเห็น สร้างความแปลกใหม่ ทั้งเครื่องเล่น หนังสือเด็ก โดยการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ และให้ความสนในการแสดงออกของเด็ก

สรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่ผู้เขียนเรียบเรียงถ้อยคำขึ้นมา จากความคิดและจินตนาการของตนเอง โดยใช้พื้นฐานและประสบการณ์ จากการเรียนรู้ หลากหลายลักษณะ แสดงออกเป็นข้อความ เรื่องราวหรือผลงาน เพื่อถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้รับรู้ และเข้าใจความหมาย ผู้เขียนจะมีความเข้าใจในการสื่อสารด้วยถ้อยคำภาษาที่เป็นของตนเอง ไม่ลอกเลียนแบบใคร การเขียนต้องดำเนินการตามกระบวนการเขียนทางภาษา โดยทำความเข้าใจสัญลักษณ์ สร้างความคิดรวบยอดจากสัญลักษณ์ สื่อความหมายความคิด และพัฒนาความสามารถ เมื่อนักเรียนได้ฝึกฝนตลอดจนปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง โดยการเล่าและเขียนตามรูปแบบ แล้วจะทำให้นักเรียนเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

4. แนวการเขียนเชิงสร้างสรรค์

กรณีการณ์ พวงเกษม (2533 : 39-40) ได้เสนอหลักการเขียนเรื่องโดยใช้จินตนาการ เชิงสร้างสรรค์ ในระดับประถมศึกษา มี 14 ลักษณะดังนี้

ลักษณะที่ 1 จัดหมู่เขียนเรื่องบนกระดาน

ลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยการจัดหมู่เขียนเรื่องบนกระดานเป็นการจัดให้นักเรียนพูด เมื่อพูดแล้วช่วยกันเรียงข้อความจากที่พูด อาจจะเป็นนิทานสั้น ๆ ความสั้นยาวอยู่ที่วัย และระดับชั้นของนักเรียน วิธีนี้นับว่าเป็นประสบการณ์ที่มีค่ามากสำหรับนักเรียน ประโยชน์ของการใช้วิธีนี้คือ

1. ผลที่จะทำให้ นักเรียนบางคนเกิดความสนใจในความสำเร็จของตนเอง บางครั้งนักเรียนทั้งหมดเกิดความพอใจ
2. มีโอกาสให้นักเรียนช่วยกันคิด แก้ไขและปรับปรุงแสดงออกทั้งในด้าน การพูดและการเขียน
3. แบ่งเนกาทีฟของครูที่จะนั่งตรวจงานเขียนของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งเป็นงาน ที่หนักมาก

ลักษณะที่ 2 การกำหนดประโยค 2-3 ประโยคแล้วเขียนเรื่องต่อ

รูปแบบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่กำหนดประโยค 2-3 ประโยค แล้วให้นักเรียนเขียนเรื่องตัวเอง และประโยคที่ครูกำหนดให้ ควรเป็นประโยคที่นักเรียนได้รู้จักคำ ในประโยคนั้น ๆ และประโยคที่มีความหมายไม่สลับซับซ้อน เรื่องที่เขียนเรียบร้อยแล้วจะเป็น เรื่องสั้น ๆ 5-8 ประโยค ความยาวของเรื่องขึ้นอยู่กับระดับชั้นและวัยของนักเรียน ถ้ามีเวลาให้นักเรียนสลับกันออกมาอ่านเรื่องที่แต่ละคนเขียนให้เพื่อน ๆ ฟัง นักเรียนจะได้มีโอกาสฟัง ความคิดของเพื่อน ๆ และจะได้เห็นข้อบกพร่องของตนเองด้วย เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขใน โอกาสต่อไปให้ดียิ่งขึ้น

ลักษณะที่ 3 การเขียนบรรยายภาพ

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ในลักษณะการเขียนบรรยายภาพ ที่ผ่านมามีส่วนมากครู นิยมให้นักเรียนเขียนภาพโดยการฟังแล้วจำเรื่องราวที่ฟังมาเขียน แต่ในปัจจุบันเราเชื่อกันว่า การบังคับให้นักเรียนจำ หรือบังคับให้จำ แม้จะมีประโยชน์อยู่ก็ตาม แต่ก็ควรจะได้ส่งเสริม สร้างสรรค์ที่ดี การเขียนบรรยายภาพ เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถบรรยายว่า เป็นภาพอะไร มีรายละเอียดลักษณะอย่างไร ใช้ประโยชน์อย่างไร ควรใช้ภาพหลาย ๆ ภาพ ซึ่งมีเรื่องราวที่ติดต่อกัน เรียกว่าภาพชุด ภาพที่นำมาให้นักเรียนเขียนบรรยาย ควรเป็นภาพจาก นิทานที่สนุก ๆ การหาภาพดังกล่าวมานั้นอาจจะได้มาจากการวาดหรือตัดภาพ จากหนังสือ นิตยสาร วารสาร

ลักษณะที่ 4 การเขียนเรื่องโดยกำหนดคำที่มีความหมาย

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ในลักษณะเขียนเรื่องโดยกำหนดคำที่มีความหมาย เป็น วิธีการที่ครูจะให้คำที่มีความหมาย เป็นคำที่นักเรียนรู้จักตามวัยของเขา แล้วนำคำนั้นมาเขียน เรื่องในชั้นตอนครูอาจกำหนดให้เขียนประมาณ 5-8 ประโยค โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ทางภาษาของนักเรียน ข้อสำคัญก็คือคำที่ให้เขียนประมาณ 5-8 คำ หรือ

8-10 คำนั้น นักเรียนควรจะอ่านคำดังกล่าวได้ บอกความหมายของคำนั้น ๆ ได้ ความหมายของคำ ถ้าครูมีภาพประกอบ หรือมีบัตรความหมายคำช่วย จะทำให้นักเรียนเข้าใจได้ดีทุก ๆ คน นักเรียนรู้จักคำนั้น ๆ สามารถนำมาแต่งประโยคให้ได้ใจความสำคัญกับคำที่กำหนดให้ในการเขียนประโยคทุกประโยคต้องสัมพันธ์กันตลอด จึงจะทำให้เรื่องที่เขียนเป็นเรื่องราวที่อ่านได้ใจความเป็นเรื่องที่เข้าใจ

ลักษณะที่ 5 การให้ภาพและให้คำ

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ในลักษณะให้ภาพและให้คำ ทำให้นักเรียนเขียนเรื่องเดียวกับภาพ ที่เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของนักเรียนคำที่กำหนดให้ประมาณ 5 - 8 คำ และต้องเป็นคำที่ไม่ปรากฏในภาพ แต่เป็นคำที่นักเรียนสามารถนำมาแต่งประโยคให้สัมพันธ์กับประโยคที่ได้จากภาพ คำที่ให้แต่งประโยคให้สัมพันธ์กับประโยคที่ได้จากภาพ เมื่อนักเรียนเข้าใจภาพ เข้าใจคำ ครูแนะนำวิธีเขียนโดยตั้งชื่อเรื่องก่อน แล้วแต่งประโยคเกี่ยวกับภาพ คำที่ให้แต่งประโยคจะต้องสัมพันธ์กับภาพจะลำดับก่อนหลังประโยคอย่างไรก็ได้แล้วแต่นักเรียนจะสะดวก ใจความของเรื่องไม่สับสน คือ ชื่อเรื่องตรงกับภาพ สามารถนำสิ่งที่มีอยู่ในภาพทั้งหมดมาเขียน รวมทั้งนำคำที่กำหนดให้มาใช้ได้ถูกต้อง การเขียนไม่จำเป็นต้องมีความยาวมากแต่ให้เข้าใจความ

ลักษณะที่ 6 การให้ประโยคหลาย ๆ ประโยคที่มีความสัมพันธ์กัน

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ในลักษณะให้ประโยคหลาย ๆ ประโยคที่มีความสัมพันธ์กัน ทำให้นักเรียนต่อให้จบแล้วตั้งชื่อเรื่องด้วยประโยคที่ให้ได้ใน 3 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 ให้ประโยคที่ใช้เขียนตอนต้นเรื่องและตอนท้ายเรื่องมา แล้วให้นักเรียนแต่งตรงกลางที่หายไป

ลักษณะที่ 2 ให้ประโยคตอนเริ่มต้นเรื่อง ทำให้นักเรียนเขียนเรื่องต่อให้จบความสั้นยาวให้นักเรียนกำหนดเองในขณะที่เขียน

ลักษณะที่ 3 ให้ประโยคตอนท้ายของเรื่อง ทำให้นักเรียนเริ่มต้นเรื่องให้ต่อกับข้อความที่กำหนดให้มาทั้ง 3 ลักษณะนี้ นักเรียนจะต้องเข้าใจประโยคที่ให้มา ใจความของประโยคต้องเหมาะสมกับระดับชั้น คือคำศัพท์ที่ใช้ในประโยคจะต้องเป็นคำศัพท์ที่นักเรียนเคยเรียนรู้มาแล้วนักเรียนจึงสามารถหาคำศัพท์มาแต่งประโยคใหม่ให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กับที่ให้มาได้

ลักษณะที่ 7 การให้ภาพแล้วให้นักเรียนเขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับภาพ

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรูปแบบการให้ภาพ แล้วให้นักเรียนเขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับภาพ การเขียนแบบนี้ครูอาจจะหาภาพมาให้ หรือนักเรียนหาภาพมาแล้วครูพิจารณาคัดเลือกว่าภาพใดเหมาะสมกับนักเรียน ก็ให้นักเรียนทุกคนแสดงความรู้สึกต่อภาพหมด หรืออาจจะให้นักเรียนแต่ละคนหาภาพมา แล้วนักเรียนเขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับภาพที่ตนเองหามา นั้น ในการเขียนแสดงความรู้สึกนี้ ครูไม่ควรกำหนดความสั้นยาวในการเขียน นักเรียนมีอิสระในการเขียน และนักเรียนมักเขียนได้ไม่ยวนัก แต่ครูจะได้ทราบแนวสร้างสรรค์ ทราบจิตใจของนักเรียน

ข้อควรคำนึงภาพที่นำมา ควรเป็นภาพที่ชัดเจน วิธีเขียนความรู้สึกขึ้นอยู่กับอารมณ์จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนแต่ละคน ที่จะจับจุดใดของภาพมาเขียน ให้ผู้อ่านมีความรู้สึกคล้ายตาม การเขียนที่โน้มน้าวจิตใจให้ผู้อ่านคล้ายตามได้นั้น ใช้คำและสำนวนภาษา ซึ่งนักเรียนในชั้นต้น ๆ นั้น ยังใช้คำและสำนวนภาษาไม่ค่อยดีนัก ประสพการณ์จากการใช้คำและสำนวนภาษายังน้อย การฝึกวิธีนี้เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนใช้ความคิดเมื่อมองเห็นภาพหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ลักษณะที่ 8 การเขียนแสดงความต้องการ

รูปแบบการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการเขียนแสดงความต้องการ ตามธรรมชาติ ย่อมต้องการได้สิ่งของ เครื่องเล่น เครื่องใช้และอื่น ๆ หลายสิ่งหลายอย่าง รวมทั้งการแสดงทางการเล่นอีกด้วย หัวข้อให้นักเรียนเขียนแสดงความต้องการนั้นครูอาจจะกำหนดเอง เช่น

1. สมมติว่านักเรียนได้รับรางวัล 100 บาท นักเรียนจะซื้ออะไรบ้าง บอกราคาของและให้รู้ว่าซื้อทำไม
2. ถ้านักเรียนโตขึ้นนักเรียนอยากจะมีอาชีพอะไร ทำไมและถ้ามีอาชีพตามต้องการจะช่วยสังคมได้อย่างไร
3. นักเรียนชอบเพื่อนคนใดมากที่สุด ทำไมจึงชอบลบบอกนิสัยใจคอของเพื่อนที่นักเรียนชอบมากที่สุดมาให้เข้าใจ

การส่งเสริมให้นักเรียนเขียนสิ่งที่ต้องการในระดับชั้นประถมศึกษา จะช่วยให้ครูทราบพื้นฐานทางบ้าน ลักษณะนิสัยใจคอ พื้นฐานประสพการณ์และอื่น ๆ ได้อีกอย่างกว้างขวาง

ลักษณะที่ 9 การเขียนเล่าประสพการณ์

รูปแบบการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการเขียนเล่าประสพการณ์เด็ก ๆ มักชอบเล่า

เรื่องราวประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ตนพบเห็นให้เพื่อนฟัง และเด็กบางคนก็มักจะมึนทันทที่ฟังมาจากทางบ้านมาแล้วผู้เพื่อนฟังได้ ครูควรส่งเสริมให้เด็กแสดงออกทางการเขียน โดยวิธีเสนอแนะการวางโครงเรื่องราวให้ได้บ้าง ครูจะต้องปูพื้นฐานให้นักเรียนเข้าใจวิธีเขียนเล่าประสบการณ์ว่าเขียนอย่างไรการเขียนเล่าประสบการณ์นั้น ต้องมีรายละเอียดในแง่ของเหตุการณ์นั้น ๆ การเขียนเรื่องจะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อผู้เขียนได้บอกผลของเหตุการณ์นั้น ๆ หรืออาจแสดงให้เห็นคติข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่เขียนด้วย

ลักษณะที่ 10 การเขียนประกาศเชิญชวนและโฆษณา

การเขียนเชิงสร้างสรรค์รูปแบบการเขียนประกาศเชิญชวนและโฆษณา ชีวิตในปัจจุบันเกี่ยวข้องกับการโฆษณาเชิญชวนเป็นอันมาก เช่น การซื้อขายสินค้า การประกันภัย การขอความร่วมมือในด้านต่าง ๆ นักเรียนอาจอาศัยประสบการณ์ตรง คือ การได้ใช้ การให้เห็นได้ฟังจากสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ รถโฆษณาขายของการโฆษณาในสื่อมวลชนดังกล่าวมีทั้งที่โฆษณาได้ดีถูกหลัก และไม่ดีปะปนอยู่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นนั้น ครูผู้สอนจะต้องใช้หลักเบื้องต้นง่าย ๆ ยังไม่ต้องมุ่งหวังมากให้นักเรียนได้รู้หลักและนำหลักมาใช้ได้ถูกต้องมีพื้นฐานนักเรียนอาจจะวาดภาพ สิ่งที่นักเรียนต้องการโฆษณาไว้ในกระดาษแล้วเขียนโฆษณาได้ภาพก็ได้

ลักษณะที่ 11 การให้ภาพและให้เขียนคำขวัญเกี่ยวกับภาพ

การเขียนเชิงสร้างสรรค์รูปแบบการให้ภาพและให้เขียนคำขวัญเกี่ยวกับภาพ หรืออาจเขียนคำขวัญแล้ววาดภาพประกอบคำขวัญ ก่อนที่จะให้นักเรียนฝึกฝนเขียนคำขวัญ ครูซักถามคำถามที่นักเรียนเคยได้พบ โดยให้นักเรียนพูดบ้าง เขียนบนกระดานคำบ้าง ครูซักถามความเข้าใจคำขวัญดังกล่าว ครูให้หลักการเขียนคำขวัญดังนี้ “การเขียนคำขวัญ ถ้อยคำที่ใช้ต้องเป็นคำที่กระชับรัดกุม มีความหมายเด่น แปลก และต้องคล้องจองกันเพื่อที่จะจำได้ง่าย”

ลักษณะที่ 12 การเขียนข้อความในลักษณะการอวยพร

การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการเขียนข้อความในลักษณะการอวยพร อาจจะเป็นร้อยกรอง หรือร้อยแก้ว เป็นประเภทบทกลอน ควรจะให้นักเรียนหัดเขียนเป็นร้อยแก้วให้ได้ก่อน จึงจะเขียนเป็นกลอน การอวยพรวันเกิด วันปีใหม่ ครูควรจะนำกลอนเขียนอวยพรหลาย ๆ แบบมาให้นักเรียนได้อ่านและครูก็ให้หลักการเขียนอวยพร ดังนี้ คือ ใช้คำให้เหมาะสมกับวัยของผู้เขียนและผู้รับ เลือกคำและความหมายให้ถูกโอกาส คำที่ใช้ควรพิถีพิถัน เป็นคำที่น่าฟัง ฟังแล้วเพราะหู ไม่ควรใช้คำที่เป็นสำนวนโลกโสมน หรือสำนวนภาษาต่างประเทศ

ลักษณะที่ 13 การเขียนนิทานกลอนสั้น ๆ

รูปแบบการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการเขียนนิทานกลอนสั้น ๆ เริ่มฝึกได้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ช่วงภาคเรียนที่ 2 ในการฝึกควรให้ฝึกเขียนเป็นกลุ่มก่อน กลุ่มละประมาณ 3-5 คน เพื่อให้ช่วยระดมคลังสมองของแต่ละคน ก่อนที่นักเรียนจะฝึกเขียนนิทานในลักษณะบังคับของกลอนที่จะเขียน ครูควรนำตัวอย่างนิทานกลอนที่สั้นวนคดี ๆ มาให้นักเรียนได้อ่าน

ลักษณะที่ 14 การเขียนตามความรู้สึกลักษณะมีวิจารณ์ญาณ

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยการเขียนตามความรู้สึกลักษณะมีวิจารณ์ญาณ การเขียนในลักษณะนี้เป็นจุดหมายปลายทางของการสื่อความคิด โดยการเขียนที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม คือ ผู้เขียนจะต้องมีความรอบรู้จากการอ่าน การฟังมากจึงจะสามารถใช้ภาษาในการเขียนได้ดี การเขียนแบบนี้จะต้องอาศัยการอ่านและการเขียนที่สัมพันธ์กันมาใช้เป็นพื้นฐานการเขียน และผู้เขียนจะเขียนได้ดีนั้นนอกจากมีพื้นฐานในการอ่านการฟังดีมาแล้ว ผู้เขียนจะต้องมีเขาวีปัญญาเหนือกว่าปกติ ดังนั้นในการสอนของครู อาจจะมีนักเรียนกลุ่มหนึ่งที่เขียนได้ และมีกลุ่มหนึ่งที่ทำได้บ้างเล็กน้อย ครูผู้สอนจึงไม่ควรจะหวังว่านักเรียน จะใช้การเขียนอย่างมีวิจารณ์ญาณได้ทุกคน แต่ครูต้องใช้การฝึก การแนะนำ และชี้ช่องทาง ตรวจสอบช่วยเหลือนักเรียนที่ยังไม่สามารถทำงานได้ดี และถือว่าถ้าครูเริ่มฝึกในระยะนี้ดีกว่าปล่อยให้โดยไม่ฝึกเลย เพราะถึงอย่างไรนักเรียนก็มีทางประสบความสำเร็จบ้าง คิดว่าให้นักเรียนไม่มีประสบการณ์

สรุปได้ว่า การเขียน เป็นการถ่ายทอดความรู้สึกลักษณะออกมาเป็นตัวเลข ตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ เรียบเรียงได้เป็นคำ ประโยค หรือเรื่องราวตามรูปแบบ และถูกต้องตามหลักภาษา โดยอาศัยความรู้ ความคิด จินตนาการและประสบการณ์เพื่อสื่อสารความต้องการของผู้เขียน และสามารถสื่อสารให้ผู้อื่นให้เข้าใจได้ สามารถนำมาใช้พัฒนาสื่อการเรียนการสอนด้านทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ เป็นอย่างดี ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิด หลักการ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ มาสร้างชุดฝึกทักษะให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนพัฒนาการด้านทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ดียิ่งขึ้น

5. จุดมุ่งหมายของการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

บรรเจิด อุ่นมณีรัตน์ ([http // .school. obec.go.th/shuithrath/ practice.doc](http://school.obec.go.th/shuithrath/practice.doc)) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายพื้นฐานของการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีดังนี้

1. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดและอารมณ์ความรู้สึก ที่เกี่ยวเนื่องกับประสบการณ์ที่ได้พบเห็น

2. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ จะส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถทางวรรณคดีให้ชื่นชมต่อการเรียนการสอน

3. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ทำให้สนใจและซาบซึ้งในวิชาภาษาไทยเป็นอย่างมาก

4. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ จะเป็นวิธีที่พัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กได้ดีกว่าวิธีธรรมดา

การสอนที่จะช่วยให้เด็กสร้างงานสร้างสรรค์ได้ ขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยหลายประการที่จะส่งผลให้เกิดผลงานสร้างสรรค์ ซึ่งเหตุอันน่าประการ อาจได้แก่ บุคลิกลักษณะของครู กลวิธีการ-สอนกระบวนการกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ตลอดจนกิจกรรมเสริมหลักสูตร. ปัจจัยสำหรับการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์

1. บรรยากาศและสภาพการณ์เด็ก จะต้องรู้สึกสบาย รู้สึกอบอุ่นใจ เป็นตัวของตัวเอง มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน และครู เด็กจะไม่กล้าแสดงออกเลย ถ้าหากเขาไม่ได้รับความเข้าใจ และถูกเพ่งเล็งจากเพื่อน ๆ หรือครูจนเกินไป ต้องเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดอิสระ

2. ประสบการณ์ เด็กจำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจจากประสบการณ์ตรง ที่ตนได้รับ เช่น จากการเดินทาง เด็กต้องการประสบการณ์ที่แท้จริงอย่างสม่ำเสมอ คั้งนั้นในการเรียนควรสร้างความสนใจให้เด็กและมีอุปกรณ์อย่างพร้อมเพรียง

3. ความเอาใจใส่ของครู ความสนใจ และความเอาใจใส่ของครู เป็นปัจจัยที่จะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ครูควรปลูกฝังความช่างสังเกต ความมหัศจรรย์และความสำคัญต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันไว้ในตัวเองให้มากที่สุด จะได้เป็นผู้ที่สามารถมองเห็นอะไรได้แจ่มแจ้งมีชีวิตจิตใจ

บุคลิกลักษณะของครูมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อเด็ก ครูที่สุภาพอ่อนโยนมีส่วนช่วยหล่อหลอมความสุภาพอ่อนโยนให้เกิดขึ้นแก่เด็ก ครูมีความคิดสร้างสรรค์ มีความเข้าใจและความคิดสร้างสรรค์ และสอนเด็กอย่างสร้างสรรค์ ย่อมมีผลที่จะช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้เช่นกัน ลักษณะของครูที่จะช่วยให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความตระหนักรู้เสมอว่า ความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นสิ่งจำเป็น
สำหรับนักเรียนและเกิดขึ้นได้เสมอทุกโอกาส
 2. ยอมรับฟังความคิดเห็นแปลก ๆ ใหม่ ๆ และที่แตกต่างจากคนอื่น
จะตั้งคำถามหรือคิดค้นหรือกล่าวหาว่าคิดนอกกรอบนอกทาง
 3. รู้คุณค่าของตนเอง จะต้องไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว ไม่ถือตัว พร้อมทั้ง
มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นอยู่เสมอ
 4. รู้จักเสียสละอิสรภาพในการทำงานเพื่อส่วนรวม
 5. มีความกระปรี้กระเปร่ากระฉับกระเฉงมีความคล่องแคล่วว่องไวในการ-
ทำงาน
 6. มีการปรับปรุงตนเองอยู่เสมอในด้านการสอน การสมาคมกับผู้อื่น
พร้อมทั้งมีความสนใจเหตุการณ์รอบตัวเอง
 7. มีความอดทน อดกลั้น ไม่ท้อแท้เมื่อประสบปัญหาที่ยุ่งยาก และ
สามารถแก้ปัญหา ด้วยตนเองได้สำเร็จ
 8. มีอิสระในการสร้างบรรยากาศที่อำนวยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้
ทุกโอกาส
 9. มีทัศนคติทางบวกแก่ตนเอง ได้แสวงหาและเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่อยู่
เสมอและพยายามคิดค้นหาความสำเร็จแปลก ๆ ใหม่ ๆ
 10. คำนึงถึงปัญหาที่จะตามมา พร้อมทั้งสามารถรวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้น
สร้างประโยชน์ให้เด็กรู้จักคิดด้านสร้างสรรค์
- นอกจากบุคลิกลักษณะของครูแล้ว กลวิธีการสอนก็เป็นเหตุหนึ่งที่มีผลต่อ
พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้ กลวิธีการสอนที่จะพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ควรเป็น
การสอนในเชิงสร้างสรรค์
- การสอนเชิงสร้างสรรค์มีความหมายอย่างไรสำหรับครูที่มีความหมายอย่างนั้น
สำหรับเด็กคือเป็น โอกาสที่ครูจะ ได้ใช้ความคิดของตนเองจัดการเรียนการสอนไม่ซ้ำซากใน
ห้องเรียน ครูที่มีความคิดสร้างสรรค์เป็นคนที่เป็นตัวของตัวเอง และเชื่อมั่นในความสามารถ
ของตน

6. หลักเกณฑ์ของการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

บรรเจิด อุณหวิรัตน์ (<http://school.obec.go.th/shuthrath/practice.doc>)
กล่าวถึงหลักเกณฑ์ของการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า

1. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ต้องมีผลงานใหม่ที่เป็นเอกลักษณ์
แตกต่างจากที่มีอยู่แล้ว
 2. ในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์กระบวนการคิดแบบหลายทาง
(Divergent thinking) เป็นสิ่งที่ต้องเน้น
 3. ในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้สอนจะสร้างสถานการณ์ท้าทายให้
เด็กคิดอย่างต่อเนื่องกัน
 4. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ครูเป็นผู้ช่วยให้เด็กได้ใช้ความคิดต่อสิ่งเร้า
อย่างเฉียบพลัน ๆ ประเด็น เช่น ให้เด็กบรรยายผลไม้ด้วยถ้อยคำที่ไม่ซ้ำแบบใคร ครูใช้คำถาม
ช่วยเร้าให้เด็กแสดงความคิด
 5. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นเวลาที่ครูให้เด็กแต่ละคนได้คิดและได้
ถ่ายทอดความคิดใหม่ ๆ แปลก ๆ เป็นภาษาเฉพาะตัวอย่างชัดเจน
 6. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ จะยอมรับความคิดทุกประการ
สถานการณ์ทุกสถานการณ์จัดขึ้นเพื่อเร้าให้เด็กถ่ายทอดสิ่งที่เด็ก ได้เห็น ได้ฟังและรู้สึก
 7. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ กระตุ้นให้เด็กรวบรวมความคิดและพัฒนา
ความคิดของตนเอง
 8. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์จะเน้นความแตกต่าง เอกลักษณ์ ความ
แตกต่างระหว่างบุคคลและความคิดริเริ่ม
 9. ในการสอนจะต้องจัดสถานการณ์ที่แน่นอนขึ้น เพื่อให้เด็กได้แสดง
ความคิดสร้างสรรค์ตามลำพัง ความคิดสร้างสรรค์นั้นสอนกันไม่ได้ แต่จัดสถานการณ์เพื่อให้เกิด
ความคิดสร้างสรรค์ได้
 10. ควรให้เด็กประสบความสำเร็จมากกว่าประสบความสำเร็จล้มเหลว เพื่อเป็น
กำลังใจสร้างงานใหม่ต่อไป
 11. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้เรียนรู้และทักษะต่าง ๆ
มากมายควรส่งเสริมให้ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในสถานการณ์ใหม่ ๆ
 12. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ กระตุ้นให้เด็กได้รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง
 13. ในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ความคิด และวัตถุประสงค์ต่าง ๆ จะถูกนำมาเร้าให้
เด็กคิดและแสดงออก
- สรุปได้ว่า การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้สอนจะต้องสร้างสถานการณ์ท้าทาย
ให้เด็กคิดอย่างต่อเนื่องกัน เป็นการช่วยกระตุ้นให้เด็กรวบรวมความคิด และพัฒนาความคิด

ของตนเองเพื่อให้เด็กได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ตามลำพัง ความคิดสร้างสรรค์นั้นสอนกันไม่ได้ แต่จัดสถานการณ์เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้

7. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในระดับประถมศึกษา

บรรเจิด อุ๋นมณีรัตน์ ([http // school. obec. go. th / shuthrath / practice. doc](http://school.obec.go.th/shuthrath/practice.doc)) กล่าวว่า การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในระดับประถมศึกษา มีลักษณะดังนี้

1. วิธีการเขียนเชิงสร้างสรรค์ต้องสร้างสิ่งเร้าด้านสถานการณ์ประสบการณ์ให้เด็ก เช่น การเขียนชีวประวัติ เขียนนิทาน เขียนจดหมายมิตรสัมพันธ์ เขียนประกาศข่าว
2. วิธีการบางอย่างที่จะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เช่น การให้บรรยายหรือเขียนพรรณนาภาพ ให้สร้างแผนภูมิคำศัพท์ให้เด็กทำงานศิลปะแล้วเขียนบรรยายหรือเขียนพรรณนา

3. ความคิดน่านาประการสำหรับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เช่น ให้เด็กเขียนเรื่องเกี่ยวกับตนเอง หรือแสดงความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ใกล้ตัวเด็ก เด็กเขียนโคลงกลอน แต่งเรื่องซึ่งครูจะต้องจัดวิธีการได้แก่

- 3.1 ใช้คำถามเร้าใจให้เด็กเขียน

- 3.2 สร้างบรรยากาศในการเขียน

- 3.3 ใช้ความคิดเชิงสมมติ หรือความคิดให้เด็กเกิดความสงสัย

เพื่อให้เด็กสร้างเรื่องต่อ ได้อย่างน่าสนใจ

สรุปได้ว่า การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในระดับประถมศึกษาต้องสร้างสิ่งเร้าด้านสถานการณ์ประสบการณ์ให้เด็ก จะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเขียนนิทาน การเขียนชีวประวัติ การให้บรรยายภาพ การสร้างแผนภูมิคำศัพท์ ทำงานศิลปะแล้วเขียนบรรยายหรือเขียนพรรณนา ก็ช่วยให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้

8. การวัดและประเมินผลการเขียนสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นงานเขียนที่เกิดจากการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก นึกคิดและจินตนาการที่แปลกใหม่ของแต่ละคน ซึ่งจะมีแนวความคิด ความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน เพราะฉะนั้นในการประเมินผลงานของนักเรียน ครูจะต้องพินิจพิเคราะห์เป็นพิเศษ ครูควรพิจารณาแนวคิด ความสามารถในการลำดับเรื่องราว ถ่ายทอดความคิด จินตนาการ การใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาที่ไพเราะสละสลวยเหมาะสมกับข้อความ หรือเรื่องราวของแต่ละคน โดยครูจะต้องมีหลักเกณฑ์การพิจารณาที่แน่นอน มิใช่ประเมินตามแนวความคิด

วรรณวิไล พันธุ์สีดา (2540 : 30-35) กล่าวถึง การตรวจเรียงความพิจารณาให้
ครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

1. ด้านการสื่อความให้พิจารณาในเรื่อง
 - 1.1 สามารถเขียนให้ผู้อ่านทราบเนื้อหาสาระและความคิด
 - 1.2 เขียนได้ตรงกับชื่อเรื่องหรือภาพ
 - 1.3 เนื้อเรื่องมีความสัมพันธ์กันตลอดเรื่อง
2. การใช้ภาษาให้พิจารณาในเรื่อง
 - 2.1 เขียนสะกดคำถูกต้อง
 - 2.2 ใช้คำสุภาพเหมาะสม โดยใช้ภาษาเขียนที่เป็นแบบแผน
 - 2.3 ไม่ใช่คำซ้ำ คำฟุ่มเฟือย
 - 2.4 ผู้กประโยคได้ความหมาย
 - 2.5 ใช้คำต่าง ๆ ถูกต้องเหมาะสม
 - 2.6 ไม่เขียนผิดคำ ตกคำ
 - 2.7 ไม่เขียนเพิ่มหรือลดพยางค์
 - 2.8 ไม่เขียนตัวเลขผสมกับอักษร
 - 2.9 ใช้คำเชื่อมความ เว้นวรรคตอน และใช้เครื่องหมายวรรคตอน

ได้ถูกต้องเหมาะสม

3. การลำดับความคิดให้พิจารณาในเรื่องการลำดับเหตุการณ์ก่อนหลัง

สัมพันธ์กันไม่สับสนวกวน

4. ความคิดสร้างสรรค์ให้พิจารณาในเรื่องมีข้อความชี้แนะชักชวน โน้มน้าว
ให้เห็นคุณค่า ประโยชน์ในสิ่งดีงาม หรือเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติอย่างมีเหตุผล

5. รูปแบบการเขียน จะต้องมีทั้งคำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป

กรมวิชาการ (2546 : 35 - 39) ได้เสนอเกณฑ์การให้คะแนน และการตัดสินผลงาน

นักเรียนการประเมินตามสภาพจริงมีดังนี้

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนประเมิน (Rubrics) การตัดสินผลงานของนักเรียน
ในการประเมินตามสภาพจริงใช้เกณฑ์การให้คะแนนที่เรียกว่า Rubrics เป็นการตอบคำถามว่า
นักเรียน ทำอะไร ได้สำเร็จ และสำเร็จในในขั้นต่าง ๆ มีผลเป็นอย่างไร Rubrics นี้จะระบุ
คุณภาพที่ครูต้องการให้นักเรียนกระทำ นักเรียนจะรู้ชัดเจนว่าครูต้องการทำอะไรนักเรียน
เพื่อจะได้คะแนนขึ้นมา วิธีกำหนดเกณฑ์การประเมินมี 2 แบบ คือ

เพื่อจะได้คะแนนขึ้นมา วิธีกำหนดเกณฑ์การประเมินมี 2 แบบ คือ

1. การกำหนดเกณฑ์โดยภาพรวม (Holistic Score) เป็นการให้ระดับคะแนนเดียวสำหรับงานนั้น เช่น การประเมินการเขียนจะได้ระดับคะแนนออกมาเป็นระดับคะแนนเดียว แต่จะบรรยายคุณภาพการเขียนทั้งฉบับเป็นระดับคุณภาพ

2. การกำหนดเกณฑ์โดยแยกเป็นด้าน ๆ (Analytic Score) เป็นการแบ่งคะแนนเป็นส่วน ๆ จากความสามารถที่จะต้องปฏิบัติงาน หรือนำผลผลิตนั้นมาแจกแจงรายละเอียดออกเป็นด้าน ๆ และแต่ละด้านมีคุณภาพอย่างไร เช่น การประเมินการเขียนจะดูด้านสำนวนภาษา ความคิดสร้างสรรค์การเขียนถูกหลักไวยากรณ์ เป็นต้น

การใช้ Rubrics ให้ประโยชน์ในแง่ของเป็นเครื่องมือการประเมินและเป็นเครื่องมือการสอบได้อีกด้วยการให้คะแนนแบบแยกเป็นด้านๆ (Scoring Rubrics) จะเกิดประโยชน์แก่ผู้สอนมากกว่าการกำหนดเกณฑ์โดยภาพรวมดังนี้

การวิเคราะห์ประเด็นการประเมิน (Rubrics) และการเขียนรายละเอียดการให้คะแนน (Scoring Rubrics) การประเมินงาน กระบวนการและคุณลักษณะที่ทำให้เกิดความเที่ยงตรงจะต้องกำหนดลักษณะสำคัญ ๆ หรือตัวแปรสำคัญของสิ่งที่จะประเมินให้ได้ นั่นคือพยายามมองสิ่งที่จะประเมินทุกแง่ทุกมุม

การเขียนรายละเอียดการให้คะแนน หรือให้ระดับคะแนนที่มีความชัดเจน ผู้ประเมินอ่านแล้วเข้าใจตรงกันให้คะแนนในระดับเดียวกัน ยิ่งผู้ตรวจผลงานมากคนเท่าไรอ่านแล้วเข้าใจตรงกันมาก แสดงถึงความเชื่อมั่นของเครื่องมือ หรือความเชื่อมั่นในการให้คะแนนสูง ดังนั้นการเขียนรายละเอียดการให้คะแนนหรือระดับคะแนนจึงมีความสำคัญยิ่ง รองลงมาจากการกำหนดประเด็นการประเมิน แต่ถ้าทั้งสองส่วนมีคุณภาพคงได้กล่าวมาแล้ว ก็จะช่วยให้การประเมินผลกระบวนการคุณลักษณะมีคุณค่าเชื่อถือได้ การเขียนรายละเอียดการให้คะแนนควรกำหนดเป็นลักษณะ แยกรายละเอียดการให้คะแนน ควรกำหนดเป็นลักษณะแยกรายละเอียดเป็นระดับ (Analytic Scoring) โดยการกำหนดคุณลักษณะย่อย หรือตัวแปรย่อยของประเด็นการประเมิน การกำหนดคะแนนหรือระดับคะแนนนั้น อาจกำหนดแต่ละประเด็นมีน้ำหนักเท่ากันในทุกประเด็น หรือมีน้ำหนักแตกต่างกันในแต่ละประเด็นก็ได้

การเขียนรายละเอียดการให้คะแนน (Scoring Rubrics) หรือระดับคะแนนนั้น ควรเขียนเป็นการแยกระดับ (Analytic) เนื่องจากการให้น้ำหนัก (Weight) แต่ละประเด็นไม่เท่ากัน จะทำให้เกิดความยุติธรรมเพราะความสามารถของผู้เรียนในการสร้างชิ้นงานไม่เท่ากัน มีเทคนิคการเขียนดังนี้

1. กำหนดรายละเอียดขั้นต่ำไว้ที่ระดับ 1 แล้วเพิ่มลักษณะที่สำคัญ ๆ สูงขึ้นมา
ที่แต่ละระดับ ตัวอย่างเช่น งานเขียนมีประเด็นการประเมินคือ เนื้อหา การใช้ภาษา การกำหนด
รายละเอียด ถ้าแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ควรกำหนดลักษณะค้อยหรือตัวแปรย่อยที่สำคัญให้ได้
4 ลักษณะดังนี้

เนื้อหา 1. สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

2. ลำดับเนื้อเรื่องชัดเจน

3. เรื่องน่าสนใจ

4. มีจินตนาการ

การใช้ภาษา 1. ผิดพลาดมากแต่พอสื่อความได้

2. ถูกต้องส่วนมากและสื่อความได้

3. ผิดพลาดน้อยเชื่อมโยงได้ดี

4. ถูกต้องเกือบทั้งหมด สะดวกรวดงาม

การเขียนรายละเอียดแต่ละระดับโดยการนำลักษณะย่อย หรือตัวแปรย่อย
มาจัดลำดับตามความสำคัญ เขียนตัวเลขกำกับไว้ แล้วนำตัวแปรต่าง ๆ มาเขียนบรรยาย
(Descriptive) ให้ชัดเจนจากความสำคัญที่ต่ำสุด แล้วเพิ่มตัวแปรถัดไปแต่ละระดับดังนี้

เนื้อหา ระดับ 1 เนื้อหาเขียนสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

ระดับ 2 เนื้อหาเขียนสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และลำดับเรื่องได้

ชัดเจนไม่วกวน

ระดับ 3 เนื้อหาเขียนสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และลำดับเรื่องได้

ชัดเจนไม่วกวน สอดแทรกสาระบางอย่างทำให้เรื่องน่าสนใจ

ระดับ 4 เนื้อหาเขียนสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และลำดับเรื่องได้
ชัดเจนไม่วกวน สอดแทรกสาระบางอย่างทำให้เรื่องน่าสนใจ และอ่านแล้วเกิดจินตนาการ

2. กำหนดจุดอ่อนระดับต่ำสุดไว้ที่ระดับ 1 แล้วเพิ่มความถูกต้องสูงขึ้นทีละ
ระดับ จากตัวอย่าง สามารถนำเทคนิคมาเขียนในประเด็นการใช้ภาษาดังนี้

การใช้ภาษา ระดับ 1 ภาษาผิดพลาดมากแต่พอสื่อความได้

ระดับ 2 ภาษาถูกต้องส่วนมากและสื่อความได้

ระดับ 3 ภาษาผิดพลาดน้อยเชื่อมโยงภาษาได้ดี

ระดับ 4 ภาษาถูกต้องเกือบทั้งหมด เป็นภาษาที่สะดวกรวด

งาม

ในการเขียนรายละเอียดดังกล่าวแสดงเป็นเชิงคุณภาพ (Qualitative) แต่อาจเขียนเป็นเชิงปริมาณได้ดังนี้

การใช้ภาษา ระดับ 1 ภาษาผิดพลาดไม่เกิน 50 % แต่ยังสามารถสื่อความหมายได้
 ระดับ 2 ภาษาถูกต้อง 50 % -70% และสื่อความหมายได้
 ระดับ 3 ภาษาถูกต้อง 70 % -90% เชื่อมโยงภาษาได้ดี
 ระดับ 4 ภาษาถูกต้อง 90 % -100% เป็นภาษาที่สละสลวยงดงาม

การเขียนรายละเอียดการให้คะแนนแต่ละแบบ มีทั้งจุดเด่นและจุดอ่อน สำหรับ เชิงคุณภาพมีจุดเด่น คือ ตัวแปรบางตัวไม่สามารถบรรยายเป็นเชิงปริมาณได้ เช่น ตัวแปรที่เป็นคุณศัพท์ ได้แก่ สวยงาม ดี สนุกสนาน เป็นต้น จุดอ่อนคือ ในการแปลผลเชิงคุณภาพ เช่น มาก น้อย เล็กน้อย นิดหน่อย ไม่มาก เหล่านี้ ผู้ประเมินจะประเมินอัตราแสดงคุณภาพออกมาไม่เท่ากัน สำหรับจุดเด่นของ เชิงปริมาณ เราสามารถนับเป็นแห่ง (Point) สักส่วน เศษส่วน ร้อยละได้ แต่ก็ถูกโต้แย้งว่า มีจุดอ่อนคือ แต่ละแห่งมีน้ำหนักที่คิดแตกต่างกัน ย่อมมีข้อแตกต่างในเรื่องน้ำหนัก หรือความสำคัญเป็นต้น ในการเขียนรายละเอียด จึงต้องพิจารณาตามความเหมาะสม พยายามให้เป็นปรนัย(Objective) ให้ชัดเจนจากความสำคัญที่ต่ำสุด แล้วเพิ่มตัวแปรถัดไปแต่ละระดับดังนี้

เนื้อหา ระดับ 1 เนื้อหาที่เขียนสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง
 ระดับ 2 เนื้อหาที่เขียนสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และลำดับเรื่อง
 ได้ชัดเจนไม่วกวน

ระดับ 3 เนื้อหาที่เขียนสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และลำดับเรื่อง ได้ชัดเจนไม่วกวน สอดแทรกสาระบางอย่างทำให้เรื่องน่าสนใจ

ระดับ 4 เนื้อหาที่เขียนสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และลำดับเรื่อง ได้ชัดเจนไม่วกวน สอดแทรกสาระบางอย่างทำให้เรื่องน่าสนใจ และอ่านแล้วเกิดจินตนาการ

9. คุณค่าของการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

ฉวีวรรณจินดาพล (2528 : 61- 62) กล่าวถึงคุณค่าของการเขียนสร้างสรรค์ว่า

1. เป็นการฝึกทักษะและพัฒนาการใช้ภาษา ในการถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งแวดล้อมของเด็ก
2. เป็นการช่วยให้เด็กรู้จักคำศัพท์มากขึ้น ก่อให้เกิดความฉลาดในการเลือกใช้ถ้อยคำสำนวน วลี ที่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน มีชีวิตชีวาแก่ผู้อ่าน และเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลินในการเรียน

3. เป็นการฝึกให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
 4. เป็นการช่วยให้เด็กพึงพอใจในผลงาน และรักการเขียนมากยิ่งขึ้น
 5. เป็นการช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนมากยิ่งขึ้น จากการเขียน
 แสดงความรู้สึกนึกคิดและปัญหาของเด็ก

6. เป็นการฝึกให้เด็กรู้จักสังเกตธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความรู้สึกที่ดีต่อสิ่ง
 ต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาความรู้สึกอันดีงามต่อเพื่อนมนุษย์

7. เป็นการฝึกให้เด็กรู้จักสังเกตธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความรู้สึกที่ดีต่อสิ่ง
 ต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาและความรู้สึกอันดีงามต่อเพื่อนมนุษย์

8. เป็นการช่วยให้เด็กมีความรู้ เกิดความซาบซึ้งในผลงาน และวรรณคดีที่
 มีคุณค่าต่าง ๆ ซึ่งจะเป็ประสบการณ์สะสมของเด็กที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

9. เป็นงานที่สนุกสนานทำหาย สร้างความเชื่อมั่นทั้งผู้สอนและผู้เขียน
 ปราโมทย์ ขันติลาภพันธ์ (2530 : 18) กล่าวถึง คุณค่าของการเขียนเชิง
 สร้างสรรค์ไว้ 3 ประการ คือ

1. ช่วยให้นักเรียนมีโอกาสเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเองเกี่ยวกับ
 สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ

2. ช่วยให้นักเรียนที่มีความถนัดทางด้านภาษามีพัฒนาการทางภาษาเพิ่ม
 มากขึ้น

3. ทำให้ทราบลักษณะนิสัย ค่านิยม ความรู้ความสามารถ ฯลฯ ของ
 ผู้เรียน

ทวีรัตน์ ทาเพชร (2546 : 3 -4) การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีคุณค่าต่อครูและ
 นักเรียนมาก ประโยชน์ของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณค่าต่อนักเรียน มีดังนี้

1. ทำให้จิตใจกล้าแข็งคิดอย่างรวดเร็ว

2. ทำให้เด็กได้แสวงความรู้สึกสะท้อนอารมณ์และมีสุนทรียภาพ

3. เปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลองความสามารถทางการเรียน

4. เปิดโอกาสให้เด็กได้แสวงความคิด ความเข้าใจ และแสดงปฏิกิริยาต่อ

สิ่งเร้าที่ได้พบเห็น

การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีประโยชน์ต่อครูดังนี้

1. เป็นวิธีการที่จะช่วยให้เข้าใจความแตกต่างของเด็กแต่ละคน

2. เป็นวิธีการที่จะช่วยให้เกิดความคุ้นเคยและเข้าใจเด็กเป็นรายบุคคล

3. ได้เข้าใจประสบการณ์ของเด็ก

จิรฐา ชิตประสงค์ (2538 : 47) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์นี้จะช่วยส่งเสริม ความงอกงามทางสติปัญญาของนักเรียน นักเรียนสามารถใช้ความคิดในการแก้ปัญหา ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ นอกจากนี้ ครูยังสามารถกำหนดพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งจะสะท้อนขึ้นมาจากงานเขียนของเด็ก ทำให้ทราบลักษณะนิสัย เจตคติ ความรู้ ความคิด ตลอดจนประสบการณ์ของเด็กได้ อันเป็นแนวทางสำหรับครูในการช่วยเหลือ แก้ไข และส่งเสริมเด็กได้ในโอกาสต่อไป

สรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีคุณค่าช่วยส่งเสริมความงอกงามทางสติปัญญาของนักเรียน สามารถใช้ความคิดในการแก้ปัญหา สามารถแก้ปัญหาด้านการเขียนของนักเรียนโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เขียนแสดงความรู้สึกรักนึกถึงของตนเองเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ จากประสบการณ์ได้อย่างอิสระ และช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางภาษาเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ นอกจากนี้ครูยังสามารถกำหนดพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งจะสะท้อนขึ้นมาจากงานเขียนของเด็กทำให้ทราบลักษณะนิสัย เจตคติ ความรู้ ความคิด ความถนัดทางด้านภาษาของผู้เรียนอีกด้วย

แบบฝึกทักษะ

การเขียนภาษาไทยมีหลายรูปแบบ ผู้เรียนจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้และปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จึงจะช่วยผู้เรียนมีทักษะในการเขียนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ต้องอาศัยการฝึกอย่างถูกต้อง จึงจะเกิดความชำนาญ แบบฝึกทักษะจึงเป็นเครื่องมืออีกชนิดหนึ่ง ที่จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการเขียนภาษาไทย

1. ความหมายของแบบฝึกทักษะ

นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายแบบฝึกไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2539 : 641) ได้ให้ความหมายกับแบบฝึกทักษะ หมายถึงแบบฝึกหัดหรือชุดการสอน ที่เป็นแบบฝึกที่ใช้เป็นตัวอย่างปัญหาหรือคำสั่งที่คั่งขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝึกตอบ

วิมลรัตน์ ตุนทรโรจน์ (2544 : 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกว่า วิธีการสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่งคือการให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกมาก ๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้ดียิ่งขึ้นคือแบบฝึก เพราะนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางขึ้น

สดุณา เลิกนอก (2545 : 22) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะหมายถึงสื่อการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้นำความรู้ที่เรียนแล้วไปใช้ให้เกิดทักษะมากขึ้น

สมพิศ คงทรง (2549 : 68) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกหรือแบบฝึกทักษะเป็นสื่อ การสอนสำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและเกิดทักษะเพิ่มขึ้น มีลักษณะหรือรูปแบบที่หลากหลาย อาจเป็นแบบฝึกหัดสำเร็จรูปทำียบทเรียน หรือแบบฝึกทักษะที่ครูสร้างขึ้นก็ได้

สมลักษณ์ สุวรรณวงศ์ (2550 : 39) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งที่สามารถช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝน เพื่อให้เกิดความชำนาญแม่นยำและรวดเร็วในการเรียนรู้

สรุปได้ว่า แบบฝึกหรือแบบฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการสอนที่จัดให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะเพิ่มขึ้น มีลักษณะและหลากหลายรูปแบบ อาจเป็นแบบฝึกทำียบทเรียน หรือแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้ด้านใดด้านหนึ่ง ฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนเกิดทักษะ

2. ความสำคัญของแบบฝึกทักษะ

นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความสำคัญและประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้หลากหลาย ดังนี้

นิจ จันทรมล (2535 : 3 - 4) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ชุดฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า พัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์เด็กจะลดลงถ้าไม่ได้รับการกระตุ้นอย่างเพียงพอ ดังนั้น หากเด็กได้รับการฝึกเพื่อส่งเสริมพัฒนาการน่าจะเป็นการช่วยให้เด็กคงไว้ และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ดี แบบฝึกมีส่วนช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กได้มีพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ดียิ่งขึ้น และนอกจากนี้แล้วแบบฝึกจะช่วยส่งเสริมทักษะ ทางภาษาช่วยสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย เนื่องจากว่าแบบฝึกจะเน้นการฝึกทักษะในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลายรูปแบบ เป็นตัวช่วยให้เด็กสนใจและเรียนด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้ฝึกฝนและได้แสดงออกทางจินตนาการทางความคิดได้อย่างเต็มที่ เต็มความสามารถ เป็นการฝึกให้เด็กรู้จักการสังเกต มองสิ่งต่างๆด้วยใจที่เปิดกว้าง รู้จักคิดและได้เขียนออกมาในเชิงสร้างสรรค์ทำให้เด็กประสบความสำเร็จได้ง่าย

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 131) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกทักษะว่า แบบฝึกทักษะเป็นเทคนิคการสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่ง คือการให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ

มาก ๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้ดีขึ้น คือ แบบฝึกทักษะ เพราะนักเรียนนำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

สมลักษณ์ สุวรรณวงศ์ (2550 : 29) กล่าวไว้ว่า แบบฝึกทักษะจะช่วยให้นักเรียน มีพัฒนาการทางภาษาดีขึ้น ควรให้นักเรียนได้ฝึกบ่อย ๆ เพราะแบบฝึกทักษะสามารถนำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะมีความสำคัญมาก เพราะเป็นการสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งเร้าเพื่อเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจฝึกฝนทักษะและมีเจตคติที่ดีต่อภาษาไทย พัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

3. ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี

ในการจัดทำแบบฝึกเพื่อฝึกทักษะให้บรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น จำเป็นจะต้องอาศัยลักษณะและรูปแบบของแบบฝึกที่หลากหลายแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับทักษะที่เราจะฝึก ดังนั้นนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ ดังนี้

อรพิมพ์ เครือเนียม (2544 : 24 - 25) กล่าวว่า แบบฝึกที่นักเรียนสนใจ และกระตือรือร้นที่จะเรียนมีลักษณะดังนี้

1. ใช้หลักจิตวิทยา
2. สำนวนภาษาง่าย
3. ให้ความหมายต่อชีวิต
4. คิดได้เร็วและสนุก
5. ปลุกเร้าความสนใจ
6. เหมาะกับวัยและความสามารถ
7. อาจศึกษาด้วยตนเองได้

สกุณา เลิกนอก (2545 : 24 - 25) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ดังนี้

1. ควรมีคำชี้แจงหรือตัวอย่างที่ใช้ภาษาง่าย ๆ สั้น ๆ นักเรียนสามารถทำตามได้ ประโยคและคำศัพท์ควรใกล้เคียงกับที่ใช้ในชีวิตประจำวันและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน

2. เนื้อหาควรเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้แล้วกับสิ่งที่ต้องการให้เรียนรู้ใหม่ และโครงสร้างหรือรูปแบบหลาย ๆ ลักษณะในเรื่องเดียวกัน ควรใช้คำถามในเนื้อหาที่กำลังเรียนอยู่หรือที่เรียนมาแล้ว หรือที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

3. ตั้งจุดมุ่งหมายในเรื่องที่จะฝึกให้ชัดเจนและฝึกเป็นเรื่อง ๆ ไป จัดเนื้อหาที่จะฝึกให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และมีจำนวนพอเหมาะที่จะทำให้การฝึกนั้นเกิดทักษะตามที่ต้องการ

4. แบบฝึกควรสอดคล้องกับจิตวิทยา พัฒนาการและลำดับขั้นการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา แบบฝึกควรมีรูปภาพ สีสวย ชวนใจ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจ

5. สิ่งที่จะฝึกแต่ละครั้งควรเป็นบทฝึกสั้น ๆ ใช้เวลาน้อย เพราะความสนใจของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีเพียง 15-20 นาที และแบบฝึกควรมีความยากง่ายพอเหมาะ

6. แบบฝึกที่ดีควรแนะวิธีสอนของครูและมีวิธีที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกความจำ วิเคราะห์ สังเคราะห์ การนำไปใช้ฝึกความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและรู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง

วิลรัตน์ สุทรโรจน์ (2545 : 131) บอกว่า แบบฝึกทักษะที่ดีควรประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. เป็นสิ่งที่นักเรียนเรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับวัย หรือความสามารถของผู้เรียน
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาที่เหมาะสม คือ ไม่นานเกินไป
5. เป็นสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ
6. เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกคำตอบทั้งแบบตอบอย่างจำกัด และตอบ

อย่างเสรี

7. มีคำสั่งหรือตัวอย่างแบบฝึกหัดที่ไม่ยาวเกินไปและไม่ยากเกินความเข้าใจ
8. ควรมีหลายรูปแบบ มีความหมายแก่นักเรียนที่ทำแบบฝึก
9. ใช้หลักจิตวิทยา
10. ใช้สำนวนภาษาที่เข้าใจง่าย
11. ฝึกให้คิดได้เร็วและสนุกสนาน
12. ปลุกความสนใจและเร้าใจ
13. เหมาะสมกับวัยและความสามารถ
14. สามารถศึกษาด้วยตนเองได้

ทัยรัตน์ ทาเพชร (2546 : 25) กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับวัยหรือความสามารถของนักเรียน

3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาที่เหมาะสม
5. มีสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ
6. ควรมีข้อเสนอแนะในการใช้
7. มีให้เลือกทั้งแบบตอบอย่างจำกัดและตอบอย่างเสรี
8. ถ้าเป็นแบบฝึกหัดที่ต้องการให้ผู้ทำศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แบบฝึกหัดนั้นควรมี

หลายรูปแบบ และให้ความหมายแก่ผู้ฝึกทำด้วย

9. ควรใช้สำนวนภาษาง่าย ๆ ฝึกให้คิดได้เร็วและสนุก

10. ปลูกความสนใจและใช้หลักจิตวิทยา

สรุปได้ว่า ในการพัฒนาแบบฝึกทักษะนั้นจะต้องนำไปใช้ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหา ตลอดจนนักเรียนที่จะนำไปฝึกด้วย เพื่อเกิดประสิทธิภาพต่อนักเรียนและการใช้ภาษาให้มากที่สุด นอกจากนั้น แบบฝึกทักษะที่ดีจะต้องช่วยพัฒนาทักษะของผู้เรียนก่อให้เกิดการเรียนรู้ และแก้ปัญหาของผู้เรียนได้ตามสภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะ และความชำนาญสามารถนำไปประยุกต์ในสถานการณ์จริง ใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้

4. ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเสริมทักษะและพัฒนาการเรียนการสอน บรรลุ จุดประสงค์ของหลักสูตร โดยเฉพาะวิชาภาษาไทยซึ่งเป็นวิชาทักษะหากได้มีการฝึกปฏิบัติอย่างถูกวิธี จะทำให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จมากขึ้น ดังนั้น แบบฝึกจึงถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์อีกชนิดหนึ่ง ดังนั้การศึกษาค้นคว้าหลายท่านได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึก ดังต่อไปนี้

อดุลย์ ภูปลี (2539 : 24-25) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ มีดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น
2. ช่วยให้ผู้จดจำเนื้อหาและคำศัพท์ต่าง ๆ ได้คงทน
3. ช่วยให้ความสนุกสนานในขณะที่เรียน
4. ทำให้ทราบความก้าวหน้าของตนเอง
5. สามารถนำแบบฝึกหัดมาทบทวนเนื้อหาเดิมของตนเองได้
6. ทำให้ทราบข้อบกพร่องของผู้เรียน
7. ทำให้ครูประหยัดเวลา
8. ทำให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 131)) กล่าวถึง ประโยชน์ของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น
2. ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน
3. ครูได้แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้นักเรียนได้ดีที่สุด

ตามความสามารถของตนเอง

4. ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นและสามารถประเมินความสามารถ
ของตนเองได้

5. ฝึกให้นักเรียนได้ทำงานด้วยตนเอง

6. ฝึกให้นักเรียนได้รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

7. กำเนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึก
ทักษะ ของตนเองโดยไม่ต้องคำนึงถึงเวลาและความกดดันอื่น

8. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน ลักษณะการฝึกที่จะช่วยให้
เกิดผลดังกล่าว ได้แก่ ฝึกทันทีหลังจากเรียนเนื้อหา ฝึกซ้ำ ๆ ในเรื่องที่เรียน

สมลักษณ์ สุวรรณวงศ์ (2550 : 31) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะที่ดีและมีคุณภาพ
ช่วยทำให้ ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการฝึกทักษะได้เป็นอย่างดี แบบฝึกทักษะที่ดี
เปรียบเสมือนผู้ช่วยสำคัญของครูทำให้ลดภาระการสอนลงได้ ทำให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองตาม
ความสามารถของตนเพื่อความมั่นใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนไป
แล้วว่า ประสบผลสัมฤทธิ์มากน้อยเพียงใด ช่วยให้รู้จักคุณภาพของผู้เรียนหากมีปัญหาที่
สามารถแก้ไขได้

5. องค์ประกอบของแบบฝึกทักษะ

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าการจัดทำแบบฝึกเสริมทักษะควรมีส่วนประกอบที่
สำคัญ 2 อย่าง คือแบบฝึกและคู่มือการใช้แบบฝึกมีรายละเอียดโดยสังเขปดังนี้

บรรเจิด อุ๋นฉัตรรัตน์ (<http://school.obec.go.th/shuthrath/> / 29 พ.ค. 2553) ได้
กล่าวถึงองค์ประกอบของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. แบบฝึกเป็นสื่อที่สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาให้นักเรียนได้ฝึกทักษะเพื่อให้เกิด
การเรียนรู้ควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

1.1 ปก ประกอบด้วย ชื่อแบบฝึก ชื่อและตำแหน่งผู้จัดทำ

1.2 คำนำ

- 1.3 สารบัญ
- 1.4 จุดประสงค์ในการทำแบบฝึก
- 1.5 คำแนะนำในการใช้แบบฝึก
- 1.6 แบบทดสอบก่อนเรียน
- 1.7 มาตรฐานการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 1.8 สารการเรียนรู้
- 1.9 ชุดแบบฝึกเสริมทักษะ
- 1.10 แบบทดสอบหลังเรียน
- 1.11 เฉลยคำตอบ
- 1.12 สรุปผลการทำแบบฝึกเสริมทักษะและผลการพัฒนา
- 1.13 เอกสารอ้างอิง

2. คู่มือการใช้แบบฝึก เป็นเอกสารสำคัญประกอบการใช้แบบฝึกว่าใช้เพื่ออะไร และมีวิธีการอย่างไร เช่น ใช้ฝึกทำขบทเรียน ใช้เป็นการบ้าน ใช้สอนซ่อมเสริมหรือใช้พัฒนานักเรียน ควรประกอบด้วย

2.1 ส่วนประกอบของแบบฝึกจะระบุไว้ในแบบฝึกชุดนี้มีแบบฝึกทั้งหมดกี่ชุด อะไรบ้าง และมีส่วนประกอบอื่น ๆ หรือไม่ เช่น แบบทดสอบหรือแบบบันทึกผลการประเมิน

2.2 สิ่งที่ครูหรือนักเรียนต้องเตรียม (ถ้ามี) จะเป็นการบอกให้ครูหรือนักเรียนเตรียมตัวให้พร้อมล่วงหน้าก่อนเรียน

2.3 จุดประสงค์ในการใช้แบบฝึก

2.4 ขั้นตอนในการใช้บอกข้อตามลำดับการใช้ และอาจเขียนในรูปของแนวการสอนหรือแผนการสอนจะชัดเจนยิ่งขึ้น

2.5 เฉลยแบบฝึกในแต่ละชุด

สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ชื่อแบบฝึก จุดประสงค์ คำแนะนำในการใช้ สารการเรียนรู้ แบบฝึกทักษะ แบบทดสอบหลังเรียน แบบเฉลย และส่วนอื่นที่สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาให้นักเรียนได้ใช้ฝึกทักษะ และนอกจากนั้นยังต้องมีคู่มือการใช้แบบฝึกทักษะเป็นเอกสารสำคัญประกอบเป็นการบอกให้ทราบว่า ใช้เพื่ออะไร และมีวิธีการอย่างไร เช่น ใช้ฝึกทำขบทเรียน ใช้เป็นการบ้าน ใช้สอนซ่อมเสริม หรือใช้พัฒนานักเรียน

6. ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ

บรรเจิด ชุ่มฉัตรรัตน์ (<http://school.obec.go.th/shutthirath>) กล่าวว่าในการสร้างแบบฝึกเพื่อให้มีคุณภาพ ต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาเพราะการเรียนการสอนจะได้ผลดีควรใช้แบบฝึกที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนใช้แนวทฤษฎี และจิตวิทยาการเรียนรู้เป็นพื้นฐานในการสร้างแบบฝึกที่มีความสอดคล้องกับทฤษฎีที่สำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดในเรื่องกฎแห่งผลของธอร์นไดค์ (Thorndike) แบบฝึกที่สร้างขึ้น ตามหลักจิตวิทยาข้อนี้ ต้องให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดนั้นได้พอสมควร และควรมีคำเฉลยให้นักเรียนสามารถหาคำตอบได้ หลังจากทำแบบฝึกเสร็จแล้ว

2. แนวคิดในเรื่องการฝึกหัดของวัตสัน (Watson) การสร้างแบบฝึกตามหลักจิตวิทยาข้อนี้ ควรเน้นให้มีการกระทำซ้ำ ๆ เพื่อให้จำได้นานแล้วสามารถเขียนได้ถูกต้อง เพราะการเขียนเป็นทักษะที่ต้องฝึกหัดอยู่เสมอ

3. แนวคิดในการเสริมแรงของธอร์นไดค์ (Thorndike) ในการสอนฝึกทักษะนั้น ครูควรให้การเสริมแรง โดยการให้กำลังใจอย่างดีแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และรู้สึกประสบความสำเร็จในงานที่ทำ

นอกจากนี้แรงจูงใจก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการเรียน ครูต้องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการตื่นตัวอยากรู้อยากเรียน แบบฝึกที่น่าสนใจ จะเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่ทำให้นักเรียนอยากทำอยากฝึกและเกิดการเรียนรู้ในที่สุด

ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) ของสกินเนอร์ (Skinner) ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกรียาสะท้อนหลังจากเกิดกระบวนการของสิ่งเร้าและการตอบสนอง ใจความสำคัญของทฤษฎีนี้คือ

1. การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการตอบสนอง โดยมีลักษณะทางทดสอบและการเรียนที่สัมพันธ์กันมากขึ้น โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เกิดความพึง-พอใจ ผู้สอนจึงจะต้องหาวิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็นมากที่สุด

2. การฝึกฝน (Practice) ได้แก่ การให้ทำแบบฝึกหัดหรือการฝึกซ้ำเพื่อให้เกิดทักษะในการเขียน

3. การรู้ผลการกระทำ (Feedback) ได้แก่ การที่สามารถให้ผู้เรียนได้รู้ผลการปฏิบัติหน้าที่ได้ทันที เพื่อจะทำให้ผู้เรียนได้รับพฤติกรรมได้ถูกต้องอันเป็นการเรียนรู้ที่ดี

4. การสรุปเป็นกฎเกณฑ์ (Generalization) ได้แก่ การจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สามารถสร้างความคิดรวบยอด จนกระทั่งสรุปเป็นกฎเกณฑ์ที่จะนำไปใช้ได้

จากหลักจิตวิทยาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ทราบว่าในการสร้างแบบฝึกที่ดีนั้นจะต้องคำนึงถึงจิตวิทยาเพื่อให้ได้แบบฝึกที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน และ

ยังเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจที่จะเรียนแบบฝึกได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือกระทำด้วยตนเอง และเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ

หัยรัตน์ ทาเพชร (2546 : 25-26) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกควรมีขั้นตอนดังนี้

1. สำรวจปัญหาและความต้องการ เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปแล้วครูผู้สอนย่อมทราบดีว่าบรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่ รวบรวมปัญหาและความต้องการในการแก้ไขปัญหาหรือความต้องการที่จะพัฒนาการเรียนการสอนในแต่ละจุดประสงค์

2. กำหนดจุดประสงค์ในการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะให้ชัดเจนเพื่อตอบคำถามว่าสร้างแบบฝึกเพื่ออะไร ต้องการให้นักเรียนเป็นอย่างไร

3. วิเคราะห์คำที่เรียนในแต่ละจุดประสงค์ว่าประกอบด้วยคำและความหมายอย่างไร คำใดที่มักจะมีปัญหาในการอ่านและเขียนรวบรวมคำเหล่านั้นไว้

4. ศึกษาจิตวิทยาการเรียนรู้อธิบายในการอ่านของนักเรียนในแต่ละชั้นว่าเด็กแต่ละวัยมีความต้องการเรื่องอะไร ประกอบด้วย

4.1 ความใกล้ชิด คือถ้าใช้สิ่งเร้าและการตอบสนองเกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกันจะสร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียน.

4.2 การฝึกหัด คือการเรียนทำซ้ำๆ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่แม่นยำ

4.3 กฎแห่งผล คือการที่ผู้เรียนได้ทราบผลของการทำงานของตนด้วยการเฉลยคำตอบ จะช่วยให้ผู้เรียนทราบข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไขสร้างความพอใจให้กับผู้เรียน

4.4 การจัดแบบฝึก คือการจัดแบบฝึกหัดเรียงลำดับจากง่าย และต้นไปหายาก และยาวขึ้นควรมีภาพประกอบ และมีหลายรูปแบบ เป็นต้น

5. กำหนดกรอบการสร้างแบบฝึกว่าควรประกอบด้วยเรื่องอะไรบ้าง แต่ละเรื่องควรมีลักษณะอย่างไร มีกิจกรรมอะไรบ้าง มีความยาวเพียงไรจะนำเสนอโดยใช้ภาพประกอบหรือไม่

6. ลงมือเขียนแบบฝึกทักษะแต่ละชุด

7. นำแบบฝึกนั้นไปให้ผู้ชำนาญการตรวจความถูกต้อง ความตรงตามเนื้อหาเพื่อรวบรวมข้อมูล นำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

8. จัดพิมพ์หรืออัดสำเนาแบบฝึกเพื่อให้นักเรียนนำไปใช้ ดังนั้น สรุปได้ว่าขั้นตอนในการสร้างแบบฝึกทักษะมี ดังนี้

- 8.1 วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อหาสภาพปัญหา
- 8.2 ตั้งวัตถุประสงค์
- 8.3 กำหนดวิธีการนำแบบฝึกไปใช้
- 8.4 สร้างแบบทดสอบ
- 8.5 สร้างบัตรอ้างอิงอธิบายคำตอบ
- 8.6 บันทึกตามด้วยผลการเรียนรู้
- 8.7 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ เพื่อตรวจสอบในบทเรียน
- 8.8 ปรับปรุงแก้ไข แล้วรวบรวมทำเป็นแบบฝึกที่มีคุณภาพ ตาม

รูปแบบหากผ่านกระบวนการที่กล่าวมาแล้วนั้นก็ถือว่า แบบฝึกที่สร้างขึ้นมามีประสิทธิภาพ สมพิศ คงทรง (2549 : 76) กล่าวว่า แบบฝึกควรมีจุดประสงค์กำหนดไว้อย่างชัดเจน มีคำแนะนำในการทำกิจกรรม เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้สติปัญญาในทางสร้างสรรค์ คำนึงถึงหลักจิตวิทยา ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการฝึกให้นักเรียนนำความรู้ที่เรียนไปแล้วมาใช้ ในหลายรูปแบบหลายกิจกรรม

สรุปได้ว่า การสร้างแบบฝึกทักษะนั้นจะต้องศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ปัญหา และความต้องการของผู้เรียน โดยศึกษาจากการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือสร้างแบบฝึกเสริมทักษะเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ ผู้จัดทำ ต้องวิเคราะห์เนื้อหา หรือทักษะที่เกี่ยวข้องให้ละเอียด ครอบคลุมหลักการ นอกจากนั้นต้อง ศึกษาจิตวิทยาการเรียนรู้ให้เหมาะสม ในแต่ละช่วงวัยมีความสนใจเรื่องอะไร ทั้งนี้เพื่อ ให้การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกมีประสิทธิภาพ ให้ผู้อำนวยการตรวจความถูกต้องและ ปรับปรุงแบบฝึกทักษะที่จัดทำนั้นเกิดประสิทธิภาพกับผู้เรียนสูงสุด

7. ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ของแบบฝึกทักษะ

ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถ ของแบบฝึกในการสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ตามจุดประสงค์ถึง เกณฑ์ที่คาดหวัง

7.1 การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537 : 490 - 496) ได้กล่าวถึงระดับประสิทธิภาพของ แบบฝึกที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเป็นระดับที่ผู้สอนพอใจว่า หากแบบฝึก มีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว มีคุณค่าน่าพอใจ เราก็เรียกระดับประสิทธิภาพที่น่าพอใจนั้น ว่า “เกณฑ์ประสิทธิภาพ”

80/80 หมายความว่า เมื่อเรียนจากแบบฝึกแล้วผู้เรียนสามารถทำแบบฝึกหัดหรือทำงานได้ผลเฉลี่ย 80 เปอร์เซนต์ และการสอบหลังการเรียนได้ผลเฉลี่ย 80 เปอร์เซนต์ การที่จะกำหนด ประสิทธิภาพของกระบวนการต่อประสิทธิภาพของผลลัพธ์ให้มีคุณค่าเท่าใดนั้น ให้ผู้สอนพิจารณา ตามความพอใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักจะตั้งไว้ 80/80, 85/85, 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นเกณฑ์การศึกษา อาจจะตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 80/80 เป็นต้น อย่างไรก็ตามไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำ เพราะการตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำได้มักจะส่งผลเท่านั้น เมื่อทดลองภาคสนามแล้ว ให้เทียบค่าประสิทธิภาพของกระบวนการต่อประสิทธิภาพผลลัพธ์ที่หาได้จากการฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์กับประสิทธิภาพของกระบวนการต่อประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่ตั้งไว้ เพื่อจะดูว่าเราจะยอมรับประสิทธิภาพหรือไม่ การยอมรับประสิทธิภาพให้ถือว่าแปรปรวน 2.5 - 5 เปอร์เซนต์ นั่นคือ ประสิทธิภาพของแบบฝึกไม่ควรต่ำกว่าเกณฑ์ 5 เปอร์เซนต์ แต่โดยปกติจะกำหนดไว้ 2.5 เปอร์เซนต์ การยอมรับประสิทธิภาพของแบบฝึกที่สร้างขึ้น อาจกำหนดไว้ 3 ระดับ คือ

1. “สูงกว่าเกณฑ์” เมื่อประสิทธิภาพของแบบฝึกสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีเกิน 2.5 เปอร์เซนต์ขึ้นไป
2. “เท่าเกณฑ์” เมื่อประสิทธิภาพของแบบฝึกเท่ากัน หรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกิน 2.5 เปอร์เซนต์
3. “ต่ำกว่าเกณฑ์” เมื่อประสิทธิภาพ ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แต่ไม่ต่ำกว่า 2.5 เปอร์เซนต์ ถือว่ายังมีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้

7.2 วิธีการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์

การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แบบฝึกทักษะโปรแกรมชุดการสอน จะใช้สูตร E_1/E_2 จะพิจารณาจากค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัด หรือประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และคะแนนจากการทดลองหลังเรียน คิดเป็นร้อยละของคะแนนเต็ม หรือประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2) สำหรับเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำ มักจะใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 (เชษฐ กิจระการ. 2546 : 49)

โดยที่ 80 ตัวแรก (E_1) คือ ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดของผู้เรียนที่ศึกษาจากแบบฝึก

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน

รวมกัน

Σx แทน คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบทดสอบย่อยทุกชุด

N แทน จำนวนนักเรียน

A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัด หรือคะแนนเต็มแบบทดสอบ
ระหว่างเรียน

โดยที่ 80 ตัวหลัง (E_2) คือ ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำ
แบบทดสอบหลังเรียน ของผู้เรียนที่ศึกษาจากแบบฝึก

$$E_2 = \frac{\frac{\Sigma Y}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์
ในการเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียน

ΣY แทน คะแนนที่ได้รับรวมของผู้เรียน จากแบบทดสอบหลังเรียน

N แทน จำนวนผู้เรียน

B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการสอนหรือแผนการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้หรือแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กันในหลักสูตร พุทธศักราช 2544 มีผู้ให้ความหมายไว้
ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 22) ได้ให้
ความหมาย แผนการสอนว่า เป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนขั้นสุดท้าย
โดยการนำกำหนดการสอนมาขยายรายละเอียดให้เกิดความชัดเจน และสะดวกในการสอน
สิรินทิพย์ ภู่อาลี (2542 : 213) ได้ให้ความหมาย แผนการสอนว่า เป็นการนำ
กลุ่มวิชาหรือประสบการณ์ที่จะต้องทำการสอนตลอดภาคเรียนมาสร้างแผนการจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล สำหรับเนื้อหาสาระ
จุดประสงค์การเรียนรู้ย่อยๆ เป็นรายคาบหรือรายชั่วโมง ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือ
จุดเน้นหลักสูตร สภาพผู้เรียนและความต้องการของโรงเรียน

ถวัลย์ แก้ว ประชุมแดง (2544 : 62) ได้ให้ความหมาย แผนการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ว่า เป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดทำไว้ล่วงหน้า เพื่อทำการสอนวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์และวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์มาจากเจตนารมณ์ของหลักสูตร ความพร้อมของครู นักเรียน และโรงเรียน

กรมวิชาการ (2546 : 93) ได้ให้ความหมายว่า แผนการจัดการเรียนรู้ ก็คือ แผนการสอนนั่นเอง แต่เป็นแผนที่เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนของตนเองด้วยกิจกรรมหลากหลาย มีครูเป็นผู้แนะนำหรือจัดแนวการเรียนแก่นักเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียน รู้จักคิด ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์วิจารณ์ข้อมูล และสังเคราะห์เป็นความรู้ของตนเอง นักเรียนจะอ่านหนังสือ จดบันทึก และควรจะได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เรียนรู้จากครูวิทยากรท้องถิ่น จากสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชน จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต ซีดีรอม วีดีทัศน์ เป็นต้น

สรุปได้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า เป็นลายลักษณ์อักษรด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้การจัดกิจกรรม การใช้อุปกรณ์การสอน การวัดผลประเมินผล ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผน และตรงตามหลักสูตร นำไปสู่จุดหมายที่กำหนดโดยคำนึงถึงสภาพท้องถิ่นและความแตกต่างของผู้เรียนด้วย และนอกจากนั้นต้องใช้กิจกรรมและกระบวนการที่เหมาะสมกับวัย จึงจะทำให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 22) ระบุว่า แผนการสอนที่จะเอื้อต่อการเรียนการสอนและการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง จะต้องระบุหลักฐาน ผลงาน ชิ้นงาน ที่คาดว่าจะเกิดหลังจากที่นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมเสร็จสิ้นลง ซึ่งจะเก็บสะสมไว้ในแฟ้มสะสมงานต่อไป

สลั รัทสุทธิ (2544 : 78) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนการสอนว่ามีความสำคัญดังนี้

1. ช่วยให้ครูได้มีโอกาสศึกษาหลักสูตร แนวการสอน วิธีวัดผลประเมินผล ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการบูรณาการกับวิชาอื่น ทั้งในเรื่องทรัพยากรของโรงเรียน ทรัพยากรของท้องถิ่น ค่านิยม ความเชื่อ และสภาพที่เป็นจริงของท้องถิ่นตลอดจนการเชื่อมโยงสัมพันธ์กับวิชาอื่นด้วย

2. เป็นเครื่องมือของครูในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ มีความมั่นใจในการสอนมากขึ้น

3. ผู้สอนสามารถใช้เป็นข้อมูลที่ต้องการ ที่โดยตรง เสนอแนะแก่นักลากรที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเพื่อนครูที่สอนวิชาอื่น

4. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่สอนแทนได้

5. เป็นการพัฒนาวิชาชีพและมาตรฐานวิชาชีพครูที่แสดงว่างานสอนต้องได้รับการฝึกฝนโดยเฉพาะ มีเครื่องมือและเอกสารที่จำเป็นสำหรับการประกอบวิชาชีพด้วย
สรุปได้ว่าแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก เพราะจะเป็นเครื่องมือ ของการจัดการเรียนการสอนได้วัตถุประสงค์ ช่วยให้ผู้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องเกิดจากการวางแผนล่วงหน้านั่นเอง

3. ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

สิรินทิพย์ ภู่อาลี (2542 : 213 - 214) ได้กล่าวว่า เมื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และได้นำไปใช้ แผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวจะเกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้ครูดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะรู้เป้าหมายของการสอนทำให้สอนได้ด้วยคามมั่นใจ จัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับเวลา ผู้เรียนและจำนวนนักเรียน

2. ผู้เรียนยังได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนและทำให้ครูทราบปัญหาของการสอนและสามารถปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นต่อไปได้

3. ทำให้ครูผู้สอนมีคู่มือของตน แผนการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ครูมีคู่มือที่ทำด้วยตนเองไว้ล่วงหน้า ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ครบถ้วนสอดคล้องกับเวลาแต่ละภาคเรียน

4. เป็นผลงานทางวิชาการอย่างหนึ่งที่แสดงถึงความชำนาญการ ความเชี่ยวชาญของผู้ทำแผนการจัดการเรียนรู้ สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านแผนการจัดการเรียนรู้

5. ใช้เป็นคู่มือครูที่จะมาสอนแทนได้

6. ใช้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ถูกต้องและเที่ยงตรง เพื่อแสดงต่อบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ศิษยานิเทศก์ เป็นต้น

สุคนธ์ สิ้นรพานนท์ (2545 : 24-28) ได้กล่าวถึงหลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

การเตรียมการก่อนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนทุกคนควรได้เตรียมการให้พร้อมก่อนสอน ซึ่งมีการเตรียมในสิ่งต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตร
2. ศึกษาสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้
3. ศึกษา พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
4. ศึกษาระบบและมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา
5. ศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้
6. ศึกษาเนื้อหาความรู้
7. ศึกษาสภาพของผู้เรียน
8. ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
9. ศึกษาสื่อการเรียนการสอน
10. ศึกษาวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียน

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประโยชน์ดังนี้ ทำให้ครูดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะรู้เป้าหมายของการสอน ทำให้สอนได้ด้วยความมั่นใจ จัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับเวลา ผู้เรียนและจำนวนนักเรียน ผู้เรียนยังได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ ความกล้าคิดขั้นตอน และทำให้ครูทราบปัญหาของการสอน และสามารถปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นต่อไปได้ ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความมั่นใจ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ถ้าครูประจำชั้นไม่ได้สอน ครูที่มาสอนแทนสามารถสอนแทนได้

4. หลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

4.1 มาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ไว้แล้วแต่แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องนำมาวิเคราะห์ออกเป็นมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละชั้นในแต่ละวิชา ผู้สอนจะต้องวิเคราะห์มาตรฐาน เป็นสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นออกมากำหนดตัวชี้วัดให้ตรงกับเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และผู้สอนจะนำตัวชี้วัด มากำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหา จุดประสงค์ กิจกรรม สื่อ การวัดผล ตลอดจนองค์ประกอบอื่น ๆ

4.2 ตัวชี้วัด คือ ผลคาดหวังที่กำหนดไว้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แต่ในหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้เปลี่ยนจากผลคาดหวังที่กำหนดไว้มาเป็นตัวชี้วัดแทนเพื่อความเหมาะสม และมีความชัดเจนตลอดจนกระชับ และวัดผลง่ายขึ้น

การเขียนตัวชี้วัดนั้น เป็นสิ่งที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะมีความรู้ มีสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างไร ซึ่งผู้สอนจะต้องกำหนดตัวชี้วัด (จุดประสงค์การเรียนรู้) ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เขียนจุดประสงค์ได้ 2 แบบ คือ จุดประสงค์ปลายทางและจุดประสงค์นำทาง

1. จุดประสงค์ปลายทาง คือ จุดประสงค์ที่เป็นเป้าหมายสำคัญที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากที่ได้ดำเนินการไปตามขั้นตอนจนจบแผนการจัดการเรียนรู้

2. จุดประสงค์นำทาง คือ จุดประสงค์ย่อยของจุดประสงค์ปลายทาง ลักษณะเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมย่อย ๆ ซึ่งผู้เรียนได้กระทำแล้วเกิดการเรียนรู้ถึงจุดประสงค์ปลายทาง

การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้บางวิชา นิยมเขียนเป็นจุดประสงค์นำทางเพียงอย่างเดียว โดยเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยไม่แยกจุดประสงค์ปลายทาง จุดประสงค์นำทาง แต่เขียนในภาพรวมว่าจุดประสงค์การเรียนรู้

สุคนธ์ สิ้นรพานนท์ (2545 : 24 -28) ได้กล่าวถึงหลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

ไว้ดังนี้

การเตรียมการก่อนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนทุกคนควรได้เตรียมการให้พร้อมก่อนสอน ซึ่งต้องมีการเตรียมในสิ่งต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตร
2. ศึกษาสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้
3. ศึกษา พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับปรับปรุง 2545
4. ศึกษาระบบและมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา
5. ศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้
6. ศึกษาเนื้อหา / แผน / กิจกรรมการเรียนรู้
7. ศึกษาสภาพของผู้เรียน
8. ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
9. ศึกษาสื่อการเรียนการสอน

10. ศึกษาวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียน

4.3 สาระการเรียนรู้

สุริน ชุมสาย ณ อยุธยา (2552 : 22) กล่าวว่า การเขียนสาระการเรียนรู้ (เนื้อหาที่จะสอน) ผู้สอนต้องวิเคราะห์หว่านเนื้อหาในระดับใด เป็นข้อมูลหรือกระบวนการ ความคิด และหลักการเบื้องต้น เพราะเนื้อหาแต่ละประเภทจะใช้ การเลือกเนื้อหาต้องเลือก เนื้อหาที่จำเป็น หรือเนื้อหาที่สำคัญอะไรเป็นแก่นสารของเนื้อหาที่จะสอน และทำให้ผู้เรียน บรรลุจุดมุ่งหมายได้ดีที่สุด นอกจากนั้นสาระการสอนต้องมีการจัดลำดับเนื้อหา โดยจัดจากง่าย ไปหายาก จากเรื่องใกล้ตัว ไปหาเรื่องไกลตัว จากรูปธรรมไปหานามธรรม ถ้าเป็นเหตุการณ์ก็ ต้องเรียงลำดับก่อนหลัง การเลือกเนื้อหาหรือการจัดเนื้อหาเป็นเรื่องสำคัญมาก หากเลือกไม่ดีก็ จะไม่บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้

4.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้ ผู้สอน ควรใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนหลาย ๆ วิธีการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการ- เรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนทั้งด้านพุทธิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย และดำเนินกระบวนการเรียนรู้โดย ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญ เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นที่ ยอมรับกันว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้สอนต้องศึกษาหาความรู้ เกี่ยวกับเทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธี ดังนี้

4.4.1 ช้่นนำเข้าสู่บทเรียนเป็นการสร้างความสนใจให้กับนักเรียน ซึ่ง

มากมายหลายวิธี

4.4.2 ช้่นดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องแจ้งผลการเรียนรู้ที่ คาดหวังให้นักเรียน ได้ทราบ เป็นการชี้แนะให้นักเรียนได้รู้เป้าหมายของการเรียน ซึ่งขั้นตอนนี้ เป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต้องเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มา เป็นอย่างดี การออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะมีกระบวนการ ต่าง ๆ ดำเนินไปตามขั้นตอนของเทคนิคการสอนที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึง

- 1) เน้นผู้เรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์ตามลำดับ ความยากง่ายเหมาะสมกับวัย
- 2) ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม มีกิจกรรมร่วมกันใน

กระบวนการเรียน

- 3) มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตลอดจนร่วมกัน

แก้ปัญหา

- 4) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมผู้เรียนเกิดแนวคิดที่แปลกใหม่ คิดด้วยตนเอง

อย่างสร้างสรรค์

- (จากง่ายไปหายาก)
- 5) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนจากสิ่งที่ใกล้ตัวไปหาสิ่งที่ไกลตัว
 - 6) จัดกิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนร่วมทางกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน
 - 7) เนื้อหาสาระของการจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับวัยและความต้องการของผู้เรียน
 - 8) มีแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียนได้ศึกษาอย่างหลากหลายและเพียงพอต่อการค้นคว้า

9) มีการจัดการเรียนการสอนโดยมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับครอบครัวชุมชน องค์กร สื่อ สิ่งพิมพ์ เทคโนโลยีต่าง ๆ ร่วมมือกัน

4.4.3 ขั้นสรุป เป็นการสรุปผลจากการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนจบแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบว่าบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้หรือไม่

4.5 สื่อการเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้เป็นส่วนสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ และกระบวนการหรือกิจกรรมในแผนการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ว่าจะใช้สื่ออะไรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้นตอน จึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว สื่อบางประเภทครูสามารถผลิตเองได้ แต่สื่อบางอย่างต้องซื้อ สื่อการเรียนรู้ อาจจะเป็นสื่อวัสดุ สื่อเอกสาร สื่อบุคคล ฯลฯ เพื่อเพิ่มความรู้และประสบการณ์ให้กับนักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ สำหรับแหล่งเรียนรู้นั้นมีความสำคัญต่อผู้เรียนมากซึ่งผู้สอนควรจัดแหล่งเรียนรู้ให้มากพอ และครูผู้สอนต้องมีความรู้ ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับสื่อ และนำผู้เรียนไปเรียนรู้

4.6 การวัดผลและประเมินผล

การวัดผลประเมินผลนั้น เป็นการประเมินเพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการประเมินการพัฒนาการของผู้เรียนในด้านความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม การทดสอบ ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ตามความเหมาะสมของแต่ละวัย ในการประเมินนั้นสามารถประเมินได้ ทั้งในระหว่างการเรียนรู้ การสอน และประเมินสรุป การประเมินผลควรครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ ด้านทัศนคติ ควรมีการวัดผลตามสภาพจริง ผู้สอนควรกำหนดเวลาและสถานที่ประเมิน เมื่อประเมินแล้วนำข้อมูลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนา และปรับปรุงข้อบกพร่องของการเรียนรู้ ในการประเมินผู้เรียนมีส่วนร่วม กำหนด

ตัวบ่งชี้ การประเมินและเกณฑ์การประเมิน การประเมินขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ และกิจกรรม การเรียนรู้ในแต่ละเรื่องว่าจะสามารถวัดผลและประเมินผลได้โดยวิธีการใดจะเกิดประสิทธิผล

5. รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 93) ได้กำหนดส่วนประกอบของแผน การจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ชื่อ หน่วยที่ และชื่อหน่วย ชั้นที่สอน และเวลาการสอน
2. หน่วยการเรียนรู้จัดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้อยู่กี่เรื่อง ก็คือ หัวข้อเรื่อง การเรียนรู้จะเป็นกี่แผน ขึ้นกับหัวข้อการเรียนรู้ที่กำหนดในสาระการเรียนรู้
3. จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดมาจากผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
4. สาระการเรียนรู้ คือ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เป็นหัวข้อย่อยที่จะสอน
5. กระบวนการจัดการเรียนรู้ คือ การจัดวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ครูและนักเรียนจะต้องปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน
6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ คือ การกำหนดวิธีการวัดผลและ ประเมินผล เช่น การสังเกต การตรวจผลงาน และพฤติกรรมการเรียน ซึ่งเป็นการประเมิน จากสภาพจริง
7. สื่อและแหล่งเรียนรู้ จะกำหนดหนังสือประกอบการเรียน สถานที่ที่จะ ศึกษาวิทยากร เป็นต้น

รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ผู้วิจัยนำมาประยุกต์ใช้เป็นแผนการ จัดการเรียนรู้แบบบรรยาย (กรมวิชาการ. 2545 : 26-29) ดังรายละเอียดในตัวอย่างต่อไปนี้

มาตรฐานการเรียนรู้

1. สาระสำคัญ
2. จุดประสงค์การเรียนรู้
3. คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
4. สาระการเรียนรู้
5. กิจกรรมการเรียนรู้
 - 5.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
 - 5.2 ขั้นสอน
 - 5.3 ขั้นสรุป
6. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

7. การวัดและประเมินผล

8. บันทึกผลหลังสอน

8.1 ผลการสอน

.....
.....

8.2 ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....

8.3 แนวทางแก้ไข

.....

(ลงชื่อ) ผู้สอน
(.....)

ความพึงพอใจ

I. ความหมายของความพึงพอใจ

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของ คำว่า ความพึงพอใจไว้ดังนี้
 ฤค (รัชชเวชช์ จำปาเทศ. 2542 : 35 ; อ้างอิงมาจาก Good. 1973 : 320) ได้ให้
 ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง คุณภาพหรือสภาพหรือระดับความพอใจของ
 บุคคลซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจ ทักษะคติของบุคคลหรืองานนั้น ๆ
 ไชยวัฒน์ ชาญปริชารัตน์ (2543 : 52) กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึก
 ของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติในทางบวก คือ ความรู้สึกชอบ รัก พพอใจ หรือเจตคติที่ดีต่องาน
 ซึ่งเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งด้านวัตถุ และด้านจิตใจ เป็นความรู้สึกที่มี
 ความสุขเมื่อได้รับความสำเร็จตามความต้องการหรือแรงจูงใจ

มอร์ส (ศุภสิริ โสมาเกตุ. 2544 : 48 ; อ้างอิงมาจาก Morse. 1955 : 27) ได้ให้
 ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถลดความเครียดของผู้
 ทำงานได้ลดน้อยลง ถ้าเกิดความเครียดมากจะทำให้เกิดความไม่พอใจในการทำงาน และ
 ความเครียดนี้มีผลต่อความต้องการของมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีความต้องการมาก จะเกิดปฏิกิริยา
 เรียกร้องหาวิธีการตอบสนอง ความเครียดก็จะน้อยลงหรือหมดไป ความพึงพอใจก็จะมากขึ้น

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกยินดีในการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ รู้สึกชอบ รัก พอใจ และมีความต้องการพบความสำเร็จมากขึ้นเรื่อย ๆ ถ้าเกิดความเครียดมาก จะทำให้เกิดความไม่พอใจในการทำงาน และความเครียดนี้มีผลต่อความต้องการของมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีความต้องการมาก จะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้องหาวิธีการตอบสนอง ความเครียดก็จะน้อยลงหรือหมดไป ความพึงพอใจก็จะมากขึ้น

8.2 แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

การปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตามที่ผู้ปฏิบัติงานนั้นจะเกิดความพึงพอใจได้มากหรือน้อย ก็ขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจ เพื่อให้การปฏิบัติงานนั้น ๆ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ได้มีนักการศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานไว้ดังนี้

สก็อต (สุกสิริ โสมาเกตุ. 2544 : 49 ; อ้างอิงมาจาก Scott. 1970 : 124) เสนอแนวคิดในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่จะให้ผลเชิงปฏิบัติ มีลักษณะดังนี้

1. งานควรมีส่วนสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัว งานจะมีความหมายต่อผู้ทำ
2. งานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จได้ โดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้ได้ผลในการสร้างสิ่งจูงใจภายในเป้าหมายของงานต้องมีลักษณะดังนี้

3.1 คนทำงานมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย

3.2 ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง

3.3 งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

เมื่อนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน นักเรียนมีส่วนเลือกเรียนได้ตามความสนใจ และมีโอกาสร่วมกันตั้งจุดประสงค์หรือความมุ่งหมายในการทำกิจกรรม ได้เลือกวิธีการแสวงหาความรู้ที่ผู้เรียนถนัดหรือสนใจ และสามารถหาคำตอบได้

เฮิร์ซเบิร์ก (สุกสิริ โสมาเกตุ. 2544 : 52 ; อ้างอิงมาจาก Herzberg. 1959 : 113-115) ได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุของความพึงพอใจที่เรียกว่า The Motivation Hygiene Theory ซึ่งในทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน 2 ปัจจัย คือ

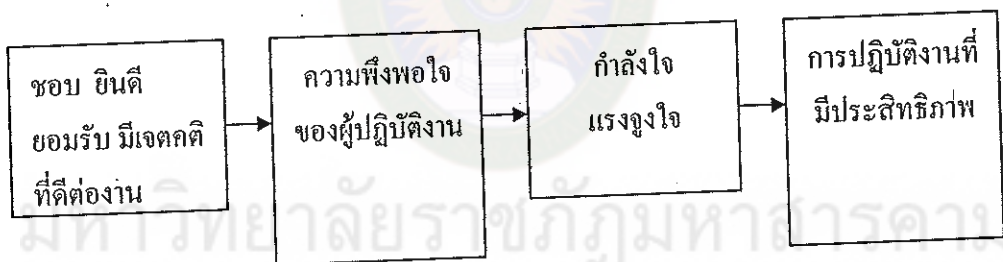
1. ปัจจัยกระตุ้น เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับงาน ซึ่งก่อให้เกิดความพึงพอใจใน

การทำงาน เช่น ความสำเร็จของงาน การได้รับความยอมรับนับถือ เป็นต้น

2. ปัจจัยค้ำจุน เป็นปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการทำงานและหน้าที่ให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น เงินเดือน โอกาส ความก้าวหน้า อนาคตการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนนั้นบรรลุผลตามต้องการ ครูผู้สอนจึงต้องคำนึงถึงการทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียน การทำให้นักเรียนหรือผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือการปฏิบัติงาน มีแนวคิดพื้นฐานที่แตกต่างกัน 2 ลักษณะ คือ

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน

พิจิต บุตรลีสวย (2546 : 11) กล่าวว่า ใจว่า ความพึงพอใจหมายถึงระดับความรู้สึกชอบ ยินดี ยอมรับ และการมีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของผู้ปฏิบัติงานในเชิงบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความกระตือรือร้น มุ่งมั่น มีความคิดสร้างสรรค์ มีกำลังใจ และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสำเร็จในองค์กร ทักษะตามแนวคิดดังกล่าว สามารถแสดงภาพประกอบ ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 ความพึงพอใจนำไปสู่ผลงานที่มีประสิทธิภาพ

2. ผลการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลของการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกันปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งนำไปสู่ความพึงพอใจ

จากแนวคิดพื้นฐานนี้ เมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการตอบแทนภายในหรือรางวัล เป็นผลด้านความรู้สึกของผู้เรียนที่เกิดแก่ตัวผู้เรียนเอง เช่น ความรู้สึกต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้น เมื่อชนะความยุ่งยากต่าง ๆ ทำให้เกิดความภูมิใจ ความมั่นใจ

ตลอดจนการได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ส่วนผลตอบแทนภายนอก เป็นรางวัลที่ผู้อื่นจัดหาให้มากกว่าที่ตนเองให้ตนเอง เช่นการได้รับคำยกย่องชมเชยจากครูผู้สอน ผู้ปกครอง หรือแม้แต่การได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนและผลการเรียนจะมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่า ผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจเพียงไร สิ่งที่ครูต้องคำนึงถึงในการจัดการเรียนการสอน คือ การเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียน ส่วนผลตอบแทนภายนอก เป็นรางวัลที่ผู้อื่นจัดหาให้มากกว่าที่ตนเองให้ตนเอง เช่นการได้รับคำยกย่องชมเชยจากครูผู้สอน ผู้ปกครอง หรือแม้แต่การได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ

บริบทโรงเรียนบ้านโคกกลาง

โรงเรียนบ้านโคกกลาง อำเภอจตุรพักตรพิมาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เป็นสถานที่ให้ความรู้กับนักเรียนในชุมชนในเขตบริการ 3 หมู่บ้าน คือบ้านโคกกลาง หมู่ที่ 5 บ้านโคกซาด หมู่ที่ 6 และบ้านคอนมะหรี หมู่ที่ 7 ตำบลเมืองหงส์ อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด เปิดสอน 2 ระดับ คือระดับชั้นอนุบาล (อนุบาล 1-2) และระดับประถมศึกษา แบ่งเป็น 2 ช่วงชั้น คือช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-3) ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) ครูที่ทำหน้าที่ในการสอน 11 คน มีนักเรียนจำนวน 145 คน เป็นนักเรียนชาย 77 คน นักเรียนหญิง 68 คน (10 มิถุนายน 2553) ปัจจุบันผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกกลาง คือ นายสุรศักดิ์ เกริกชัย ผู้วิจัยได้เสนอตารางบุคลากร และตารางสถิติ นักเรียนไว้ดังนี้

ตารางที่ 4 นุคลากรโรงเรียนบ้านโคกกลาง ปีการศึกษา 2553

ลำดับที่	ชื่อ สกุล	คุณวุฒิ	ตำแหน่ง
1.	นายสุรศักดิ์ เกริกชัย	กศ.ม.(บริหารการศึกษา)	ผู้อำนวยการโรงเรียน
2.	นายพูนทรัพย์ หงส์ผาแก้ว	ศษ.บ.(บริหารการศึกษา)	ครู กศ. 3
3.	นายสุริยะ ธนุศิลป์	คบ.(สังคมศึกษา)	ครู กศ. 2
4.	นายปัญญา ชัยหงษ์ษา	กศ.บ.(สังคมศึกษา)	ครู กศ. 3
5.	พินิจนอกกรมกริช ปริบุญณะ	กศ.บ.(คณิตศาสตร์)	ครู กศ. 1
6.	นางอมรา ชินวูธ	ศษ.บ.(ประถมศึกษา)	ครู กศ. 3
8.	นางจิราพรรณ มูลศรี	ศษ.บ.(ประถมศึกษา)	ครู กศ. 3
9.	นางนวลโย หงส์ผาแก้ว	ศษ.บ.(ประถมศึกษา)	ครู กศ. 3
10.	นางสัมพันธ์ บุญเหลี่ยม	กศ.บ (สังคมศึกษา)	ครู กศ. 3
11.	นางสาวสำรวย พลอ่อนสา	คบ.(พลศึกษา)	ครู กศ. 3
12.	นางนวลจันทร์ นามมณูย์	ศษ.บ.(ประถมศึกษา)	ครู กศ. 3
13.	นางสาวพัชรี คำแดง	วทบ.(วิทยาศาสตร์)	เจ้าหน้าที่ธุรการ
14.	นางสาวรัชฎาภรณ์ สุตะโท	บธ.บ.(การบริหารธุรกิจ)	ครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ

ตารางที่ 5 สถิตินักเรียนโรงเรียนบ้านโคกกลาง ปีการศึกษา 2553

ชั้น	ชาย	หญิง	รวม	ครูประจำชั้น
อนุบาล 1	6	6	12	นางสัมพันธ์ บุญเหลี่ยม
อนุบาล 2	9	9	18	นางนวลจันทร์ นามมณูย์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	9	7	16	นางสาวสำรวย พลอ่อนสา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	9	5	14	นางอมรา ชินวูธ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	11	11	22	นางจิราพรรณ มูลศรี
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	10	11	24	นายปัญญา ชัยหงษ์ษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	7	8	15	นางนวลโย หงส์ผาแก้ว
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	13	11	24	นายคมกริช ปริบุญณะ
รวม	77	68	145	

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ขวัญฤทัย แส่นพันตรี (2547 : 82-84) ได้ศึกษา ผลของการเรียนแบบร่วมมือ โดยการใช้แบบฝึกสร้างสรรค์ที่ต่อผลสัมฤทธิ์ในการเขียนกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนบ้านกำแพงเพชร สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสงขลา แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 12 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 41 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการสอนแบบการเรียนแบบร่วมมือ โดยการใช้แบบฝึกสร้างสรรค์ แผนการสอนแบบปกติ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ในการเขียนกลอนสุภาพ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบการเรียนแบบร่วมมือ โดยการใช้แบบฝึกสร้างสรรค์มีผลสัมฤทธิ์หลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบการเรียนแบบร่วมมือ โดยการใช้แบบฝึกสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์หลังการสอนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คมศิลป์ ประสงค์สุข (2547 : 90-92) ได้ศึกษา การพัฒนาแบบฝึกทักษะ ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษา กิจกรรมขั้นตอนที่ 5 เรื่อง ข้าวจี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสะเดา สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 24 คน ผลการศึกษาพบว่า แบบฝึกทักษะประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กิจกรรมขั้นตอนที่ 5 เรื่อง ข้าวจี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.22 / 85.13 และมีประสิทธิผลเท่ากับ 0.62 แบบฝึกทักษะประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และมีประสิทธิผลเท่ากับ 0.62 แสดงว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 62

นิตยา ราชนี (2547 : 102-103) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแผนและแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง น่องของประกาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านน้ำลาด สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 23 คน ผลการศึกษาพบว่า แผนและแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง น่องของประกาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 80.26/80.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.68 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนสูงขึ้นร้อยละ 68

วิไลวรรณ เกลียวชาติ (2547 : 104-105) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแผนและแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง บึงนกน้ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโนนน้อยแผ่นดินทอง สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอบ้านเขว้า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 34 คน ผลการศึกษาพบว่า แผนและแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง บึงนกน้ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 82.64/80.22 คำนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.57 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 57

อุทุมพร จันทรอด (2547 : 113-116) ได้ศึกษาเพื่อพัฒนาแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมการสำรวจตลาด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 24 คน ผลการศึกษาพบว่าการดำเนินการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จากประเด็นที่ต้องการศึกษาในวงรอบที่ 1 ของการศึกษามีจำนวนนักเรียนผ่านน้อยที่สุด และเมื่อดำเนินการในวงรอบที่ 2 พบว่า มีนักเรียนผ่านมากขึ้นตามลำดับ

รุจิรัตน์ สระหอม (2548 : 84 - 86) ได้ศึกษา การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ด้วยแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านโนนเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 26 คน โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยด้วยแบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพ 80/80 2) เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยด้วยแบบฝึกทักษะ ผลการศึกษาพบว่า 1. แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยด้วยแบบฝึกทักษะชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.46/82.78 2) คำนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยด้วยแบบฝึกทักษะ เท่ากับ 0.7430 และ 3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยด้วยแบบฝึกทักษะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อรรคนันท์ ดวงสุวรรณ (2548 : 81-82) ได้เปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ และความคิดยืดหยุ่น ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มละ 40 คน กลุ่มหนึ่งให้ได้รับการฝึกด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิก และอีกกลุ่มให้ได้รับการฝึกโดยการวาดภาพบนกระดาษ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 กลุ่มที่ได้รับการฝึกด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิก สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้าน

ความคิดริเริ่มได้สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการฝึกโดยการวาดภาพบนกระดาษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่อง ด้านความละเอียดลออ และด้านความคิดยืดหยุ่น ของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

สมพิศ กงทรง (2549 : 86-88) ได้ศึกษา การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการศึกษาพบว่า 1) แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 83.04 / 82.42 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาภาษาไทยด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุภาพ ช่างสอน (2548 : 116-117) ได้วิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และวัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบ SYNECTICS โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 23 คน ผลการวิจัย พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบ- SYNECTICS มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จักรเพชร สุริยะกมล (2551 : 76-80) ได้วิจัย ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL และวิธีการเรียนรู้แบบ SYNECTICS ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL และกลุ่มที่เรียนรู้แบบ SYNECTICS มีความสามารถในการคิดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL และกลุ่มที่เรียนรู้แบบ SYNECTICS มีความสามารถในการคิด และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน

มาลา โพธิ์สว่าง (2551 : 91-93) ได้ศึกษา การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนใช้รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สารานุกรมศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ซึ่งมีนักเรียน 34 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ผลปรากฏว่า ประสิทธิภาพของแผนการสอน กลุ่มการเรียนรู้ศิลปะ สารานุกรมศิลป์ ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) / ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) เท่ากับ 84.04 / 92.00 ประสิทธิภาพของกระบวนการ และประสิทธิภาพของผลลัพธ์สูงกว่าเกณฑ์ ความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ความคิดสร้างสรรค์หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปได้ว่า จากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แบบฝึกทักษะพอสรุปได้ว่า การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แบบฝึกทักษะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมาก ฉะนั้นแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จึงมีค่าแก่การนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างยิ่ง

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ลอเรย์ (Lawrey. 1978 : 817-A) ได้ศึกษาผลการใช้แบบฝึกหัดกับนักเรียนในระดับที่ 1 ถึงระดับที่ 3 จำนวน 87 คน ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกหัดเป็นเครื่องมือที่ช่วยนักเรียนในการเรียนรู้ โดยนักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกหัด มีคะแนนการทดสอบหลังทำแบบฝึกหัด สูงกว่าคะแนนก่อนทำแบบฝึกหัด นอกจากนี้ แบบฝึกหัดช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากนักเรียนมีความสามารถทางด้านภาษาต่างกัน การนำแบบฝึกหัดมาใช้ จึงเป็นการช่วยฝึกให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนเพิ่มขึ้น

ซิมสันปี (Simpson. 1999 : 106-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคิดสร้างสรรค์ ความฉลาด แรงจูงใจ และเพศของเด็กปัญญาเลิศ งานวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบเรนาอูลี (Renauli) อธิบายลักษณะของความเป็นเลิศทางปัญญาเกี่ยวกับความฉลาดระดับสูง ความสามารถด้านการคิดเชิงสร้างสรรค์และการปฏิบัติงานขั้นสูง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนปัญญาเลิศเกรด 5 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สหพันธ์ของเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า ความฉลาดและแรงจูงใจ เป็นปัจจัยสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กปัญญาเลิศ

แอดเลอร์ (Adler. 2002 : 117-A) ได้วิจัยทบทวนการปฏิบัติพัฒนาการเขียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความเข้าใจในระดับที่แตกต่างของวัยรุ่น และเพื่อพัฒนาผู้เรียนในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยวิจัยกับนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาเลือกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ที่อาศัยใน 3 ชุมชน ชานเมือง นิวยอร์ก มีผู้ร่วมวิจัยคือครู 4 คน และนักเรียน 24 คน โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ครูจะเปิดวิสัยทัศน์และคอยช่วยเหลือผู้เรียน พบว่า ผู้วิจัยได้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจในวิชาการ นักเรียนมีภาวะที่มีจินตนาการสูงส่งผลให้การปฏิบัติการเขียนเชิงสร้างสรรค์พัฒนาขึ้น

วาสส์ (Vass. 2004 : 571 – C) ได้ศึกษาโดยใช้ทฤษฎีทางสังคมวัฒนธรรมเพื่อตรวจสอบลักษณะการทำงานกลุ่มเชิงการผลิต ในบริบททางวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แบบร่วมมือกันของเด็ก เพื่อสำรวจบทบาทของมิตรภาพ ในการเป็นสื่อของกระบวนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ร่วมกัน และเพื่อตรวจสอบผลของลักษณะทางบริบทอื่นๆ ในบริบทห้องเรียน การออกแบบงานการสอน และการสื่อสารเขียน ในการจัดโครงสร้างและการสนับสนุนการสร้างสรรค์ความรู้แบบแบ่งปันกัน การศึกษาได้จัดการสังเกตเบื้องต้นในห้องเรียนประถมปีที่ 5 และ 6 (เด็กอายุ 9-11 ปี) และได้จากข้อมูลการสังเกตตามแนวยาวเกี่ยวกับกิจกรรมในห้องเรียนที่กำลังดำเนินการเรียนการสอนในห้องเรียนชั้นประถมปีที่ 3 และ 4 (เด็กอายุ 7-9 ปี) ในประเทศอังกฤษ ผลการศึกษาพบว่า บทสนทนาของกลุ่มสนทนา แตกต่างกันในระดับการรวบรวมความรู้ และความเป็นตัวเองของแต่ละบุคคลที่คู่สนทนาแสดงออก และพบว่าส่วนใหญ่ความแตกต่างสามารถอธิบายได้โดยใช้ความแตกต่างในความสัมพันธ์ของตนเอง ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงแสดงให้เห็นการส่งเสริมการจับคู่มิตรภาพที่มีศักยภาพสำหรับการสร้างสรรค์ความรู้ที่แบ่งปันกัน นอกจากนี้ ยังได้แสดงให้เห็นผลที่ใช้สื่อของการออกแบบงานการสอนและสื่อการเขียน แสดงให้เห็นความสำคัญของลักษณะที่เชื่อมโยงกันอย่างแยกไม่ออกในลักษณะทางบริบทในการจัดโครงสร้างของงานที่แบ่งปันกันในห้องเรียน

ยัง (Young. 2005 : 27) ได้ศึกษาเพื่อปรับปรุงทักษะการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์การศึกษาอาศัยความต้องการการเปลี่ยนแปลงตามที่รับรู้ในหลักสูตรเชิงปฏิบัติการเป็นฐานที่ใช้อย่างกว้างในรายวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในมหาวิทยาลัย และได้ออกแบบเป็นการวิจัยเชิง-ปฏิบัติการ ของอาจารย์คนหนึ่ง วิธีการศึกษาได้พัฒนาคำถามวิจัยที่ว่า ข้าพเจ้าสามารถเตรียมนักศึกษารายวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ให้เป็นผู้เขียนที่มีความรู้ก้าวหน้าขึ้นมากได้หรือไม่ ได้พัฒนาหลักสูตรการเขียนเชิงสร้างสรรค์เชิงทดลองขึ้นมาหนึ่งหลักสูตร ซึ่งร่วมกันใช้สอนเทคนิคการเขียนวิเคราะห์เนื้อหาเชิงวรรณกรรม แบบฝึกเขียนในชั้นเรียนและใช้โต๊ะกลมด้วย หลักสูตรทดลองนี้ใช้สอนเป็นรายวิชาหนึ่งเป็นเวลา 7 สัปดาห์ สอนนักศึกษาอาสาสมัครที่มหาวิทยาลัย คิวินส์ เมืองคิงสตัน จังหวัดออนตาริโอ พบว่าหลักสูตรทดลองนี้ประสบความสำเร็จด้วยดี

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ สรุปได้ว่า การเรียนการสอนโดยใช้สื่อ

เป็นสิ่งเร้า จะทำให้นักเรียนเกิดความคิด ทำให้สามารถพัฒนาการเขียน โดยเฉพาะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้เขียนแสดงออกได้อย่างอิสระ และมีความสุขในการเรียน ส่งผลให้การเขียนเชิงสร้างสรรค์พัฒนาทักษะทางภาษาด้านการเขียนได้อย่างเต็มศักยภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกกลาง โดยใช้ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไคค์ (Thorndike's Connected Theory) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองของผู้เรียนในแต่ละขั้นอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยกฎการเรียนรู้ 3 กฎ คือ กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) และกฎแห่งผลที่ได้รับ (Law of Effect) ซึ่งมีกรอบแนวคิดตามภาพประกอบที่ 2 ดังนี้

ภาพประกอบที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย